

FLACĂRA

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Devă

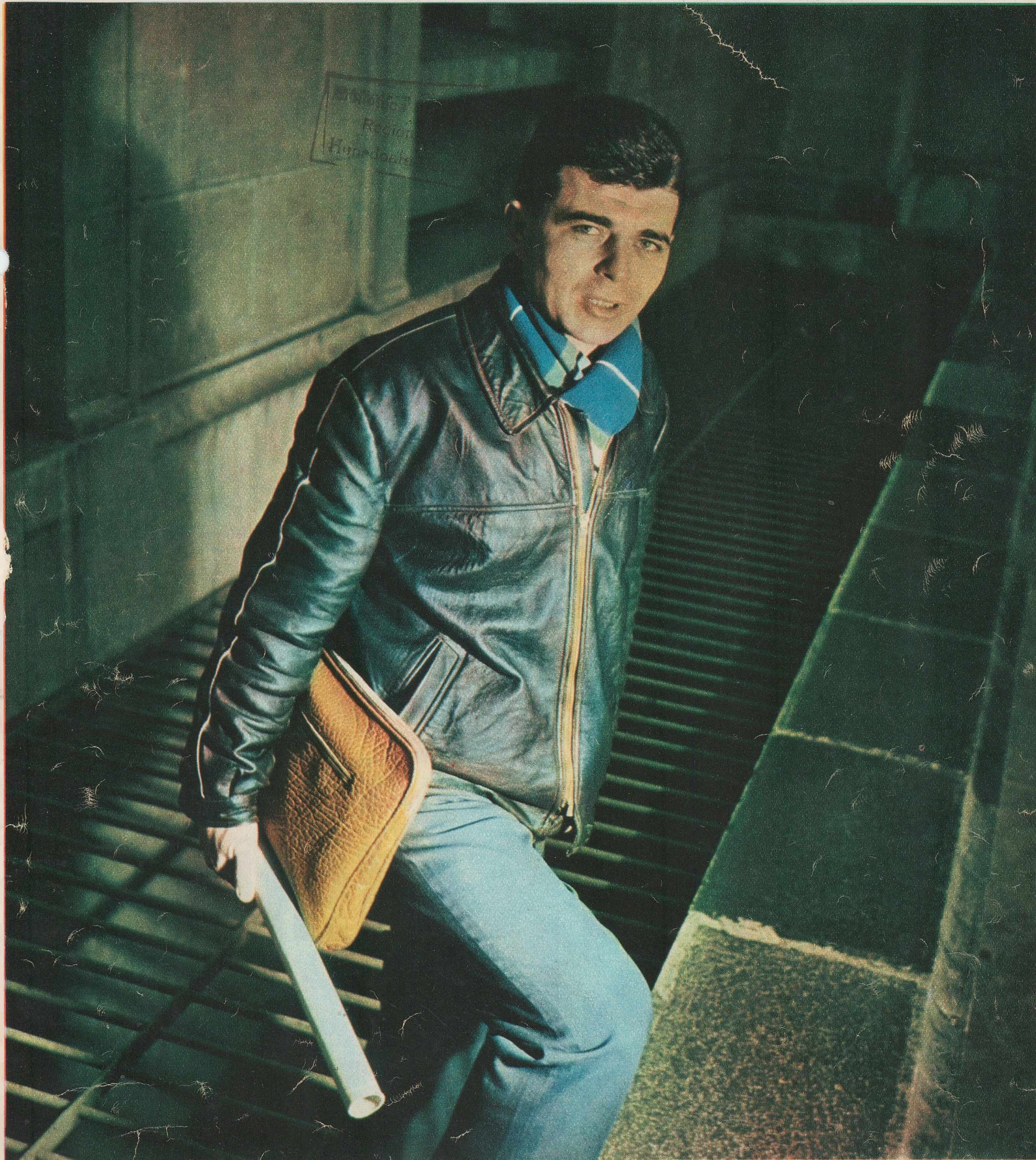
52

DELTA CONTEMPORANĂ

Şantier cinematografic:
„ŞOSEAUA NORDULUI“

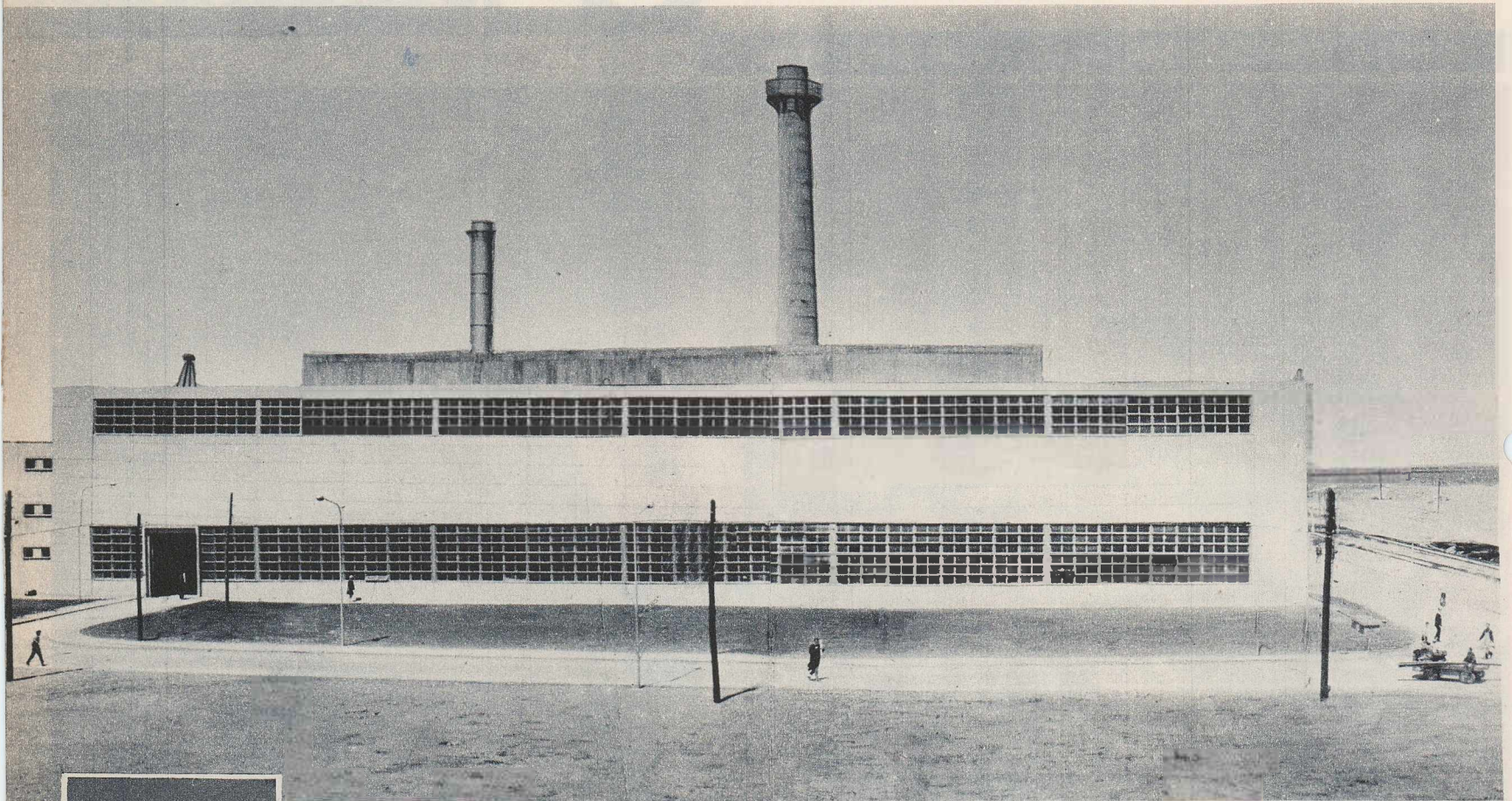
Sînteţi gata
pentru revelion?

Anul XIII nr. 52 (500) — 26 decembrie 1964

Din cronica acestor zile

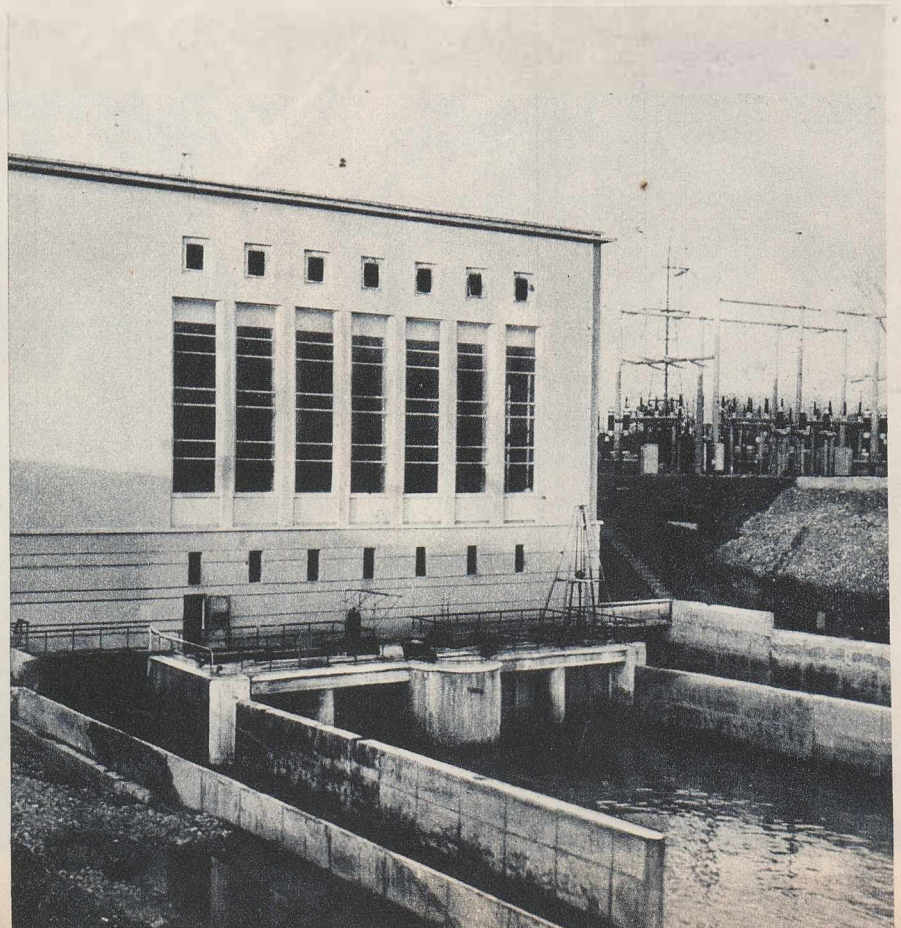
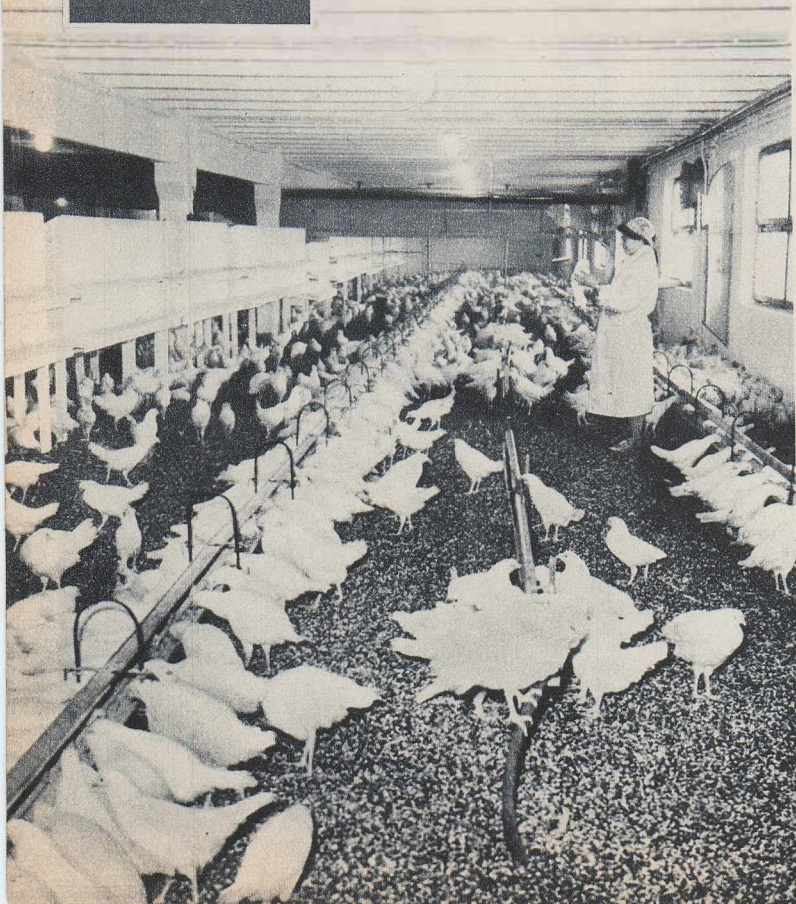

**Foto-
reportajul
săptămîinii**

Pe platoul Siliștilor din apropierea orașului Galați se ridică noi construcții industriale moderne, cum este cea din fotografie, în interiorul căreia funcționează secția de forjă a întreprinderii de utilaj siderurgic și construcții metalice, întreprindere ce a intrat de curând în producție cu toată capacitatea proiectată.

Una din încăperile noului Combinat avicol din Uricani.

Hidrocentrala Costița, cea de-a șasea nestemată din Valea Bistriței, a cărei putere instalată a fost sporită recent cu încă 7.500 kW.

Vineri 18 decembrie am citit în ziare că în ziua precedentă, adică cu 240 de ore mai devreme decât era planificat, cei 11.000 de kilowați ai noii hidrocentrale de la Piatra Neamț au fost racordați la sistemul energetic național. La 12 decembrie se comunicase intrarea în funcțiune a celui de-al doilea hidroagregat de la Costișa. Ne-am simțit tentați mai întâi să însumăm pe hîrtie cele două cifre și să încercăm apoi, tot prin intermediul calculului, o ilustrare mai „concretă” a ceea ce înseamnă acest plus de energie obținut de constructorii din Valea Bistriței. Dar ne-a venit în minte imaginea, nu tocmai de mult dispărută, a locurilor de unde fuseseră transmise știrile la care ne referim. Și privind fotografiile încă mirosind a chimicale, pe versoul cărora fotoreporterul scrisese:

**HIDROCENTRALA PIATRA NEAMȚ
HIDROCENTRALA COSTIȘA**

am înțeles că un bilanț edificator poate rezulta cel puțin la fel de pregnant dintr-o simplă alăturare de imagini ca și dintr-o comparare exactă de cantități matematice: de o parte, valea de altădată (așa cum am reținut-o cîndva) a unuia din cele mai pitorești dar și mai repezi rîuri din țară, de partea cealaltă, Bistrița anilor noștri, cu veritabilul ei șirag de nestemate desfășurat de la poalele Ceahlăului pînă la Bacău.

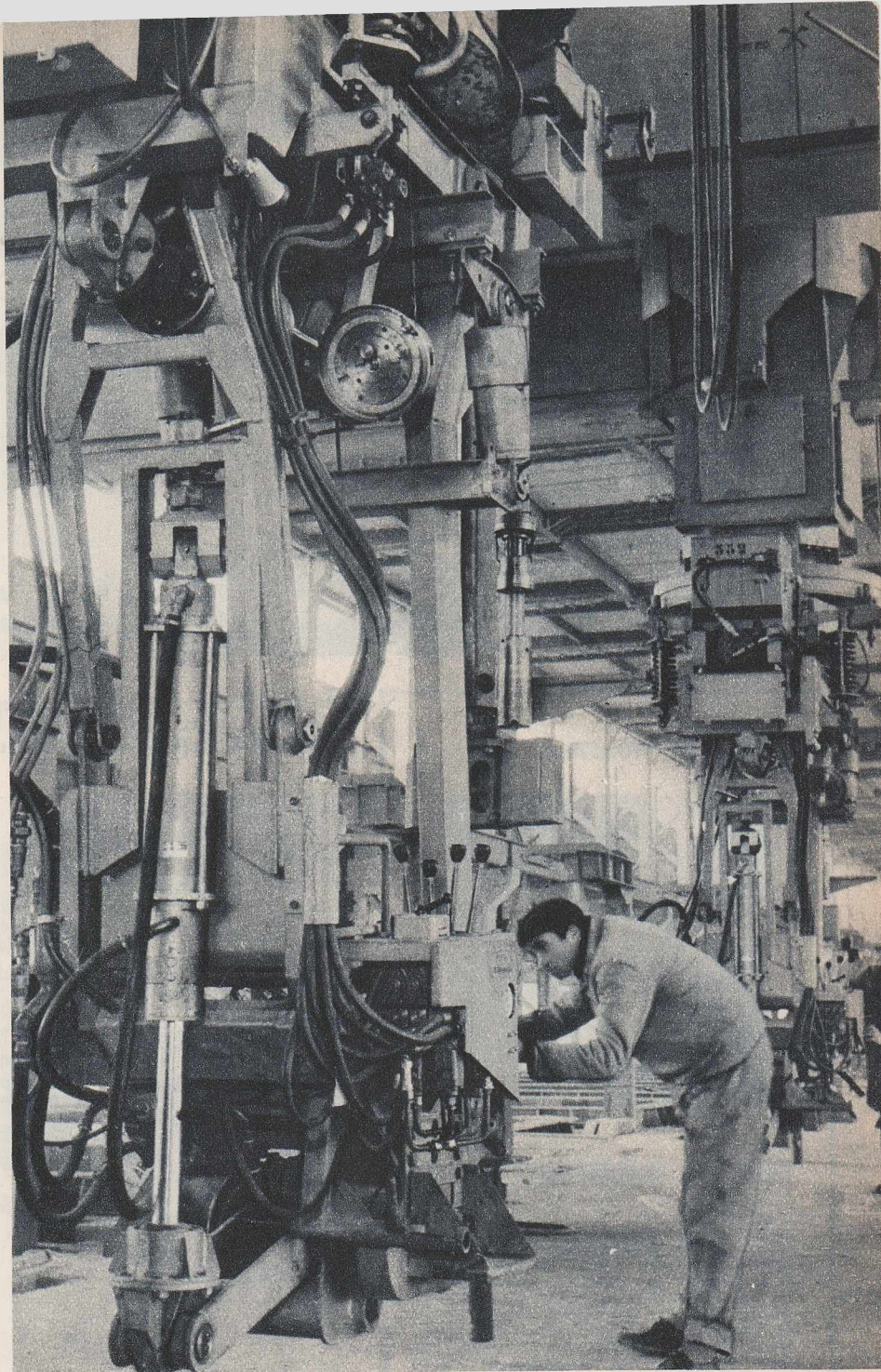
Sfîrșitul de an e cel mai potrivit prilej pentru atari confruntări. A realiza, în ritmul dinainte stabilit, întregul ansamblu de obiective care vor sta la temelia economiei noastre naționale din viitorul apropiat înseamnă, printre altele, și a urmări pas cu pas fiecare etapă a construcției, a confrunta planul cu realitatea concretă în care el se transformă în fiecare zi. Decembrie '64 ne-a arătat că punctul de plecare pentru activitatea din anul viitor a fost atins în majoritatea covârșitoare a sectoarelor construcției socialiste. La Combinatul chimic-Craiova a intrat în probe secția de conversie a fabricii de amoniac și s-a terminat rodajul utilajelor cu care au fost înzestrate cele mai noi din cele 10 fabrici montate pînă în prezent: cea de acid azotic și cea de azotat de amoniu. La fabricile de acetaldehidă, acid acetic, butanol și catalizatori organici se lucrează în ritm intens. În același timp, constructorii Combinatului de industrializarea lemnului de la Sighet au raportat terminarea lucrărilor principale a trei fabrici, iar la Galați, pe platoul Siliștilor, s-a înregistrat intrarea în producție, cu toată capacitatea proiectată, a noii întreprinderi de utilaj siderurgic și construcții metalice, care va livra o importantă cantitate de produse viitorului combinat de pe malul Brateșului.

Alte știri sosite din cele mai îndepărtate colțuri ale țării au adăugat exemple noi la seria celor amintite. La Combinatul chimic din Turnu-Măgurele se apropie de sfîrșit montajul în secțiile de acid fosforic și îngrășăminte fosfatice. La Combinatul de aluminiu de la Slatina se execută finisaje pentru începerea probelor la fabrica de anozii, la turnul de pastă și la secția de electroliză. Constructorii Combinatului chimic de la Brăila au informat și ei că lucrările de punere în funcțiune a fabricii de rețele cord de mare rezistență (etapa a II-a) și a fabricii de celuloză și hîrtie din stuf se apropie de sfîrșit, în timp ce de la Bala Mare, Onești, Roman, Tîrgoviște s-au primit știri despre o importantă serie de realizări ale constructorilor care lucrează în sectoarele metalurgie și chimie.

Enumerarea ar putea continua pe multe pagini, căci bilanțul anului care a trecut s-a dovedit a fi bogat în realizări. Ne vom opri însă aici.

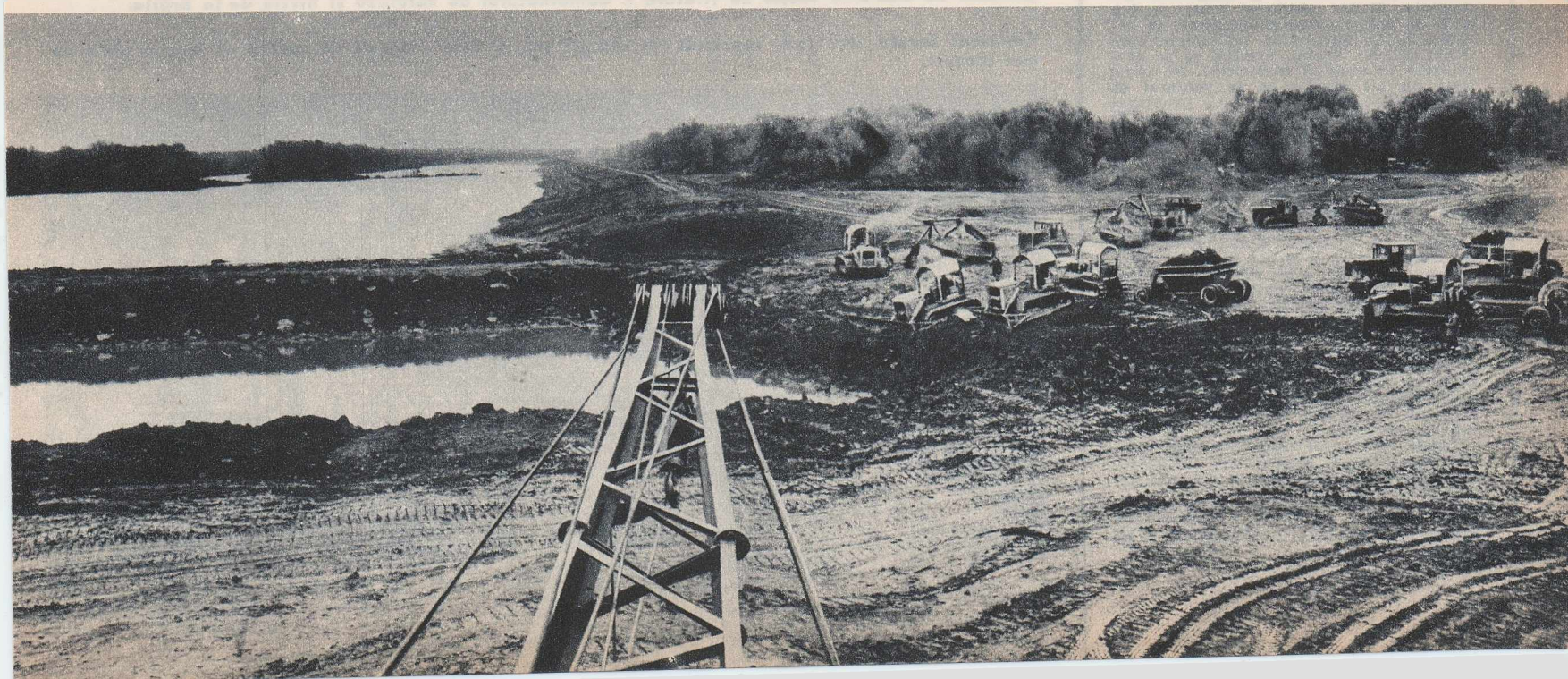
Și pentru că ne aflăm în preajma unei mari sărbători — cea de-a 17-a aniversare a proclamării republicii — ne vom alătura și noi milioanei de voci care, cu acest prilej, îi felicită pe constructorii din întreaga țară pentru succesele de pînă acum

Nicolae RĂDULESCU

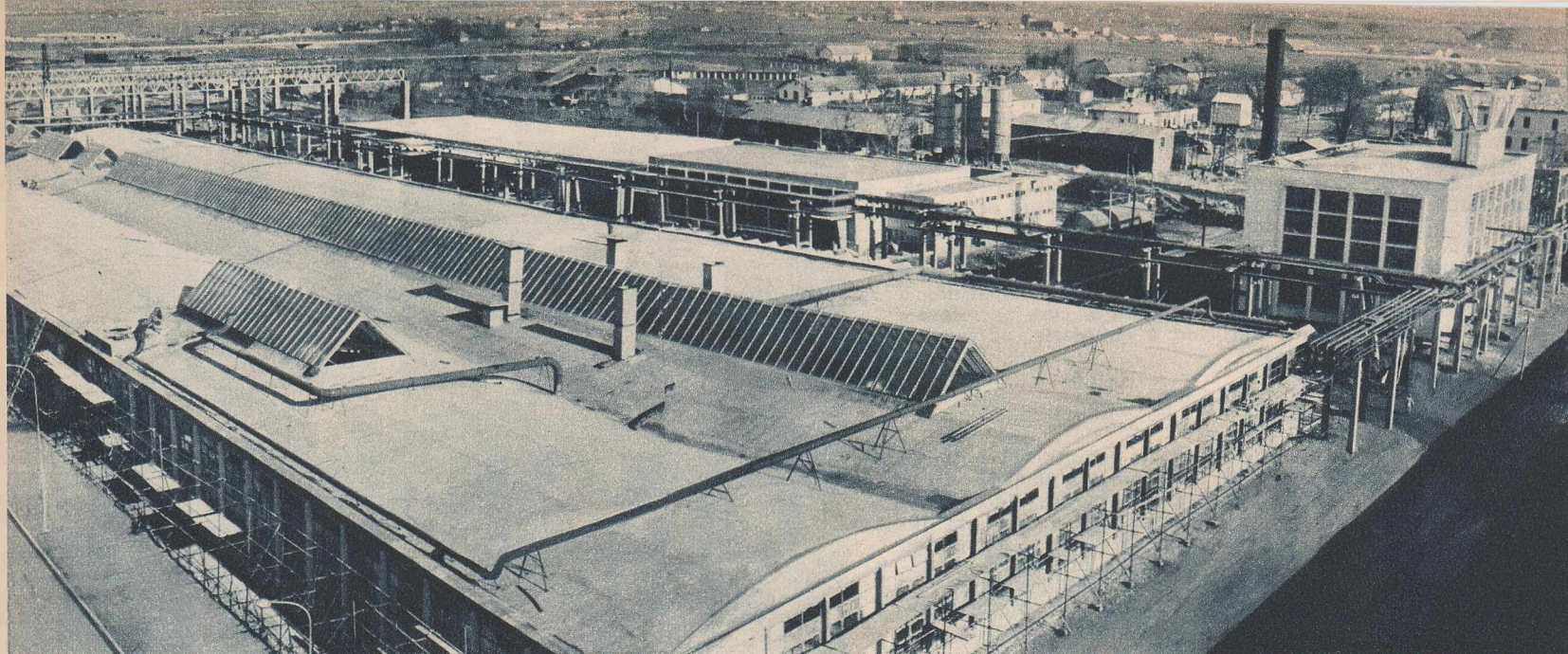

La secția de electroliză a Combinatului de aluminiu de la Slatina se montează podurile rulante.

Ultima porțiune a digului de pe Insula Mare a Brăilei se află în plină construcție. Peste puțin timp încă o importantă suprafață de teren se va afla în afara oricărui pericol de inundație din partea apelor Dunării.

În anul viitor vor intra în funcțiune primele trei fabrici ale Combinatului de Industrializarea lemnului de la Turnu-Severin. Pentru aceasta constructorii au și predat o bună parte a clădirilor ce vor adăposti agregatele și instalațiile de înaltă tehnicitate cu care va fi înzestrat noul combinat.

COPERTA NOASTRĂ

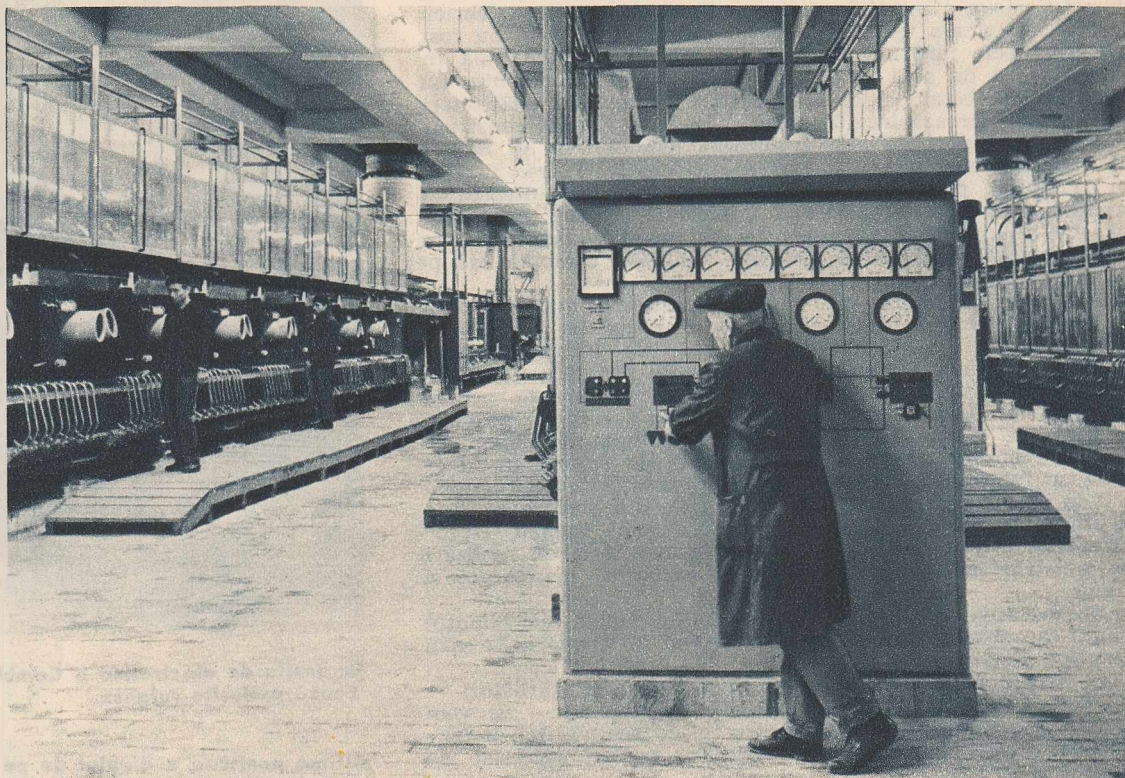

TREPTELE MĂESTRIEI TEHNICE

...Și atunci, prin '60 se punea în uzină, cu acuitate, problema calității. Cei care lucrau la experimentarea unor produse care se fabricau pentru prima oară în țară, cum ar fi: mașinile pentru injectat mase plastice, carusele de 1.250 mm, pompa de ulei și distribuitorul presele de 150 tone aveau de rezolvat din punctul de vedere al calității probleme deosebite. Printre ei și ajustorul Carol Dina. Cu învățătura era obișnuit: liceul seral îl absolvise cu media 9. Dar cunoștințele acumulate — vedea și el — deveniseră insuficiente în raport cu cerințele și cu propriile exigențe. Pe de altă parte în uzină mai existau muncitori care plecau după-amiaza cu servieta sub braț la facultate — și Carol Dina îl „pizmuta”. Așa s-a născut ideea de a deveni inginer: dorința de a cunoaște cât mai mult și cât mai științific, dublată de o firească și tinerească curiozitate. Și așa ajustorul sculer a dat, la 25 de ani, examen de admitere la politehnică, la Facultatea tehnologia construcțiilor de mașini, urmînd să se specializeze în scule și dispozitive. Pe Carol Dina nu l-a speriat că la volumul de probleme pe care i le ridica producția se mai adăuga și acela al lecțiilor de la facultate: mecanică, analiza matematică, studiul materialelor etc. Nu s-a speriat, pentru că acestea erau legate de însăși munca lui și pentru că se bucura de sprijinul colectivului care-l recomandase facultății și care-i crease condiții de studiu. Fără a transcrie aici media obținută de studentul politehnician Carol Dina în primul an de facultate, pentru a arăta că este un bun student amintim doar atât: după ce a absolvit anul I (acum se află în anul II) el a fost promovat în funcția de tehnolog proiectant: gîndește anumite scule, dispozitive și verificatoare necesare secțiilor, le proiectează și apoi... le dă producției. Cum s-a întîmplat în ultimele zile cu verificatoarele pentru matrițele de cauciu sau cu frezele pentru matrițele de cauciu spongios.

Acesta este Carol Dina, unul din seraliștii uzinelor „23 August” din București, unul din viitorii ingineri ai actualei generații.

Bazil DUNĂREANU
Fotografia copertei de Clara SPITZER

În curînd în magazine își vor face apariția noi cantități de țesături confecționate din fibrele produse de moderna secție de filatură a Combinatului de celuloză și hîrtie de la Brăila.

Cartierul Socola din Iasi, construit în ultimii ani, a fost întregit de curînd cu încă o serie de noi blocuri.

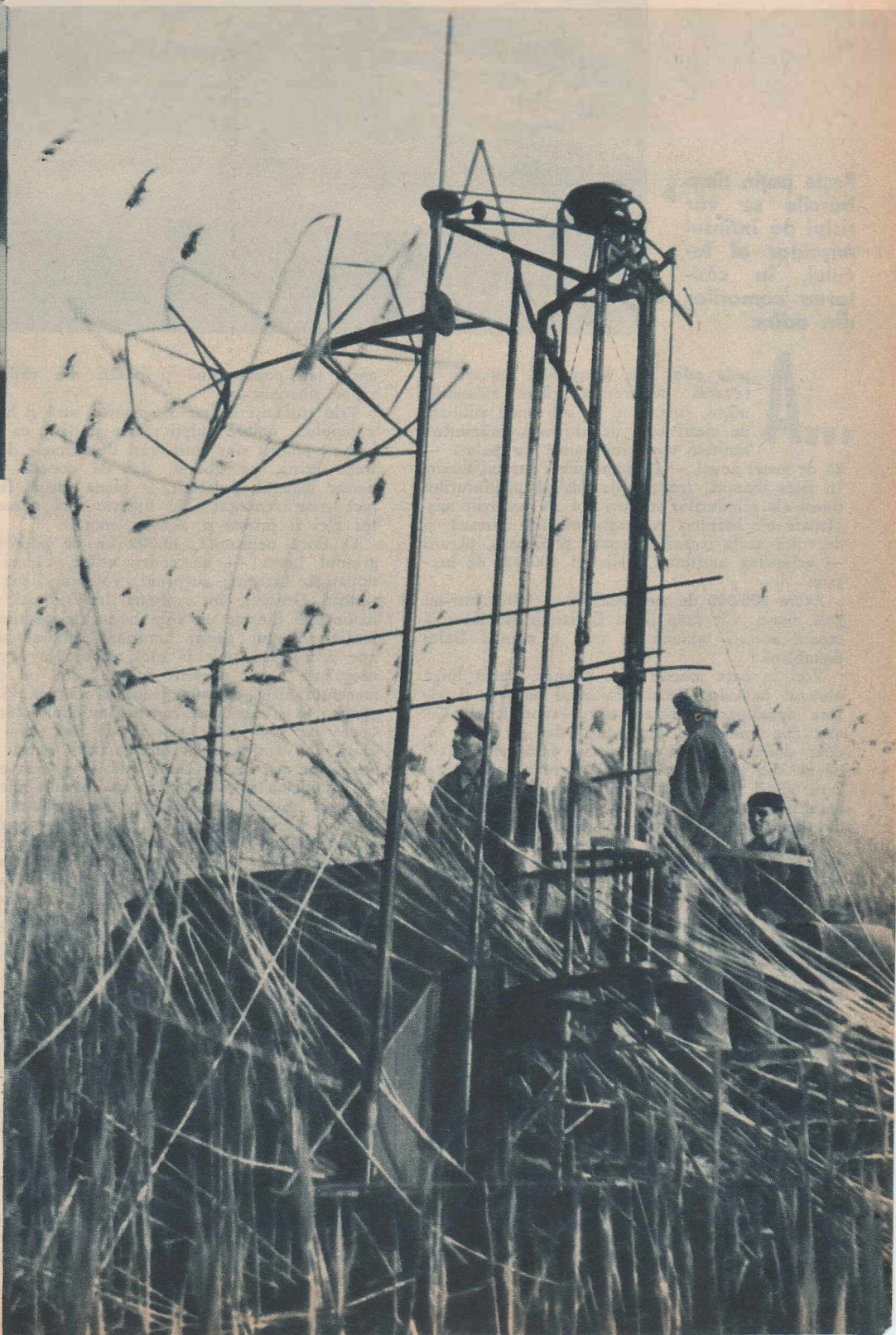

Detaliu din poarta
Maliucului.

Stufăriile Deltei la
vremea secerișului. ▶

Filigran de girle și canale împodobit cu lacuri și ghioluri, năpădit de stufării dense și pilcuri de sălcii noduroase, sălaș al cirdurilor gălăgioase de păsări și al bancurilor tăcute de pești, răspintie de vânturi și drumuri, dispută între repaus și curgere milenară, diversitate ațlțătoare și istovitoare.

DELTA CONTEMPORANĂ

DELTA CONTEM- PORANĂ

Peste puțin timp bărcile se vor risipi pe întinsul mișcător al lacului, în căutarea comorilor din adânc.

Apele celor trei brațe ale Dunării se revărsă neîntrerupt către talazurile mării, strecurînd pe sub unde milioane de metri cubi de aluviuni, strămutînd limitele uscatului palmă cu palmă — 80 de metri anual — în domeniile Pontului Euxin. În fiecare toamnă, frunzișurile adaugă pămînturilor tinere ale grindurilor straturi noi. Pe oglinzile mișcătoare ale bălților, vegetația moartă durează și dezvoltă acele stranii ostroave plutitoare, plaurii — arhipelag amfibiu, totalizînd 100.000 de hectare.

Acum 200.000 de ani Dunărea se vărsa într-un golf marin. Cît timp îi va fi trebuit fluviului să creeze această minune pe care o numim Delta danubiană?

Veri în care soarele arde orbitor, parcă lîngă obrazul lacurilor. Ierni tiranizînd cu frig și viore apăsătoare. Climat aspru—continental. Cel mai mic volum de precipitații din țară. În an, doar douăzeci și șapte de zile fără vînt. Totodată, din pricina respirației jilave a atîtor ape, care ocupă permanent cinci pătrimi din Deltă, o umiditate excesivă. Doar a douăsprezecea parte din această regiune este neinundabilă.

Dar, în pofida unor asemenea vitregii, viața abundă într-o multitudine covârșitoare de forme, frumuseți, avuții. Galaxii de microorganisme. Miriade de insecte. Mii de vagoane de pește — 75 de specii: crap, plătică, somn, șalău, știucă, avat, biban, babușcă, roșioară... Din mare urcă pe gurile Dunării nisetrul, păstruga, morunul, scrumbia. Delta statornică între brațele Chilia, Tulcea, Sulina și Sfîntu Gheorghe, cu a sa puzderie de ghioluri (cele mai însemnate: Fortuna, Gorgova, Merhei, Mățița, Roșu, Isacova) și complexul lacurilor ei din sud, realizează aproximativ 60% din producția de pește de apă dulce a Romîniei.

Milioane de păsări — fie băștinașe, fie oaspeți vremelnici, de sezon, sau numai simpli trecători. 300 de specii! Unele — rare, declarate monumente ale naturii: pelăcanii, lebedele, egretele; altele — irezistibila ispită deltaică a vînătorilor: gîștele sălbatice, rațele, sitarii, lișițele. Stoluri și plutiri policrome. Pasărea Ibis, vulturii, cocorii, pescărușii, califarii, becaținele, lopătarii, cormoranii, stîrcii. Cine să le numere? În Delta Du-

nării fac popas pînă și păsări din văile fluviilor siberiene...

Prin stufărișuri alunecă spinarea sură și hoinară a lupului; umbra vulpii răsare și pierce ca o năducire; plaurii sînt cutreierați de turmele de mistreți. Iarna, pe gheață, dai de copcile vidrei, pescar temerar și iscusit, la blana căruia femeile încă n-au renunțat. Nu lipsește nici nurca! — Și tot aici îi priește și cîinelui enot...

O floră neistovită. 13.000 ha de pădure. Pe grindul Letea — un codru adînc, căruia vița sălbatică, hameiul, curpenul, volbura, liana (Periploca Greaca), în simfonia lor ridicată către lumină, îi făuresc un chip bogat de pădure tropicală. Acestui peisaj luxuriant, împrejmuț de ape și nisipuri, unic în țară, dăruit cu o poezie neegalată, i s-a conferit înaltul, dar pe deplin meritatul titlu de monument al naturii. Să fie păstrat cu sfințenia de care se învrednicesc numai opere de artă peste măsură de rare, din caleafară de valoroase. Să încînte ochii minții și ai inimii cît mai mult. Cît va trăi și va crea omul!

Delta Dunării te îmbată cu eluviile miresmelor tari de ismă și duce pe valuri argintul imaculat și aurul gingaș al nufierilor. Are insule de plopi subțirei, încărcate cu bănuși curați și tremurători, fără sunet. Are plete mătăsoase de salcie plîngătoare. Dar planta cea mai frecvent întîlnită rămîne tot stuful: 250.000 de hectare de holdă care, industrializată, este capabilă, potrivit calculelor, să asigure în viitor, anual, pentru fiecare din cei 19 milioane de locuitori ai țării, 25-30 de kilograme de țesături și 15 kilograme de hîrtie. Din stuf se pot obține: celuloză, hîrtie, fibre textile artificiale, lemn artificial, cartoane, materiale de construcție, îngrășăminte pentru agricultură, glicerină, alcool etilic, penicilină, vitamine și încă alte multe, multe bunuri necesare în contextul civilizației actuale.

Și dacă n-ar avea decît stuf, Delta Dunării tot ar constitui un imens, un ineputabil tezaur natural.

ANACRONISM, INNOBILARE

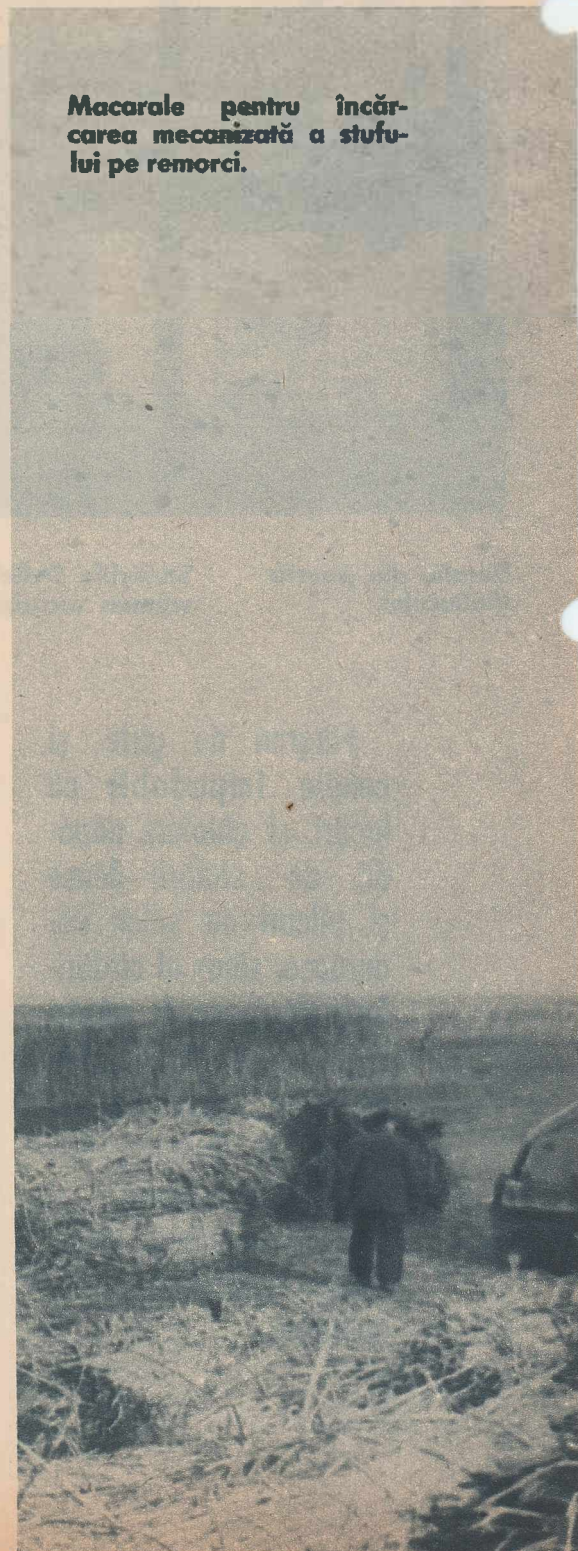
Despre întinderile de stuf din Delta Istrului au pomenit în scrierile lor învățații vechi — Herodot, Strabon, Ptolemeu. Peste grindurile și

lacurile din acest colț de continent s-au perindat, ca vînturile și ca valurile, rînduri de oameni: tribul germanic al bastarnilor, celții, neamul tracic al tribalilor prigonit de falangele lui Alexandru Macedon, legiunile lui Traian, armia lui Sviatoslav, cneaz de Kiev, turcii. Fiecare s-a slujit de darurile Deltei după împrejurări, după nevoi și la nivelul tehnic caracteristic epocii. Au prins pește, au tăiat stuful, au făcut din el colibe în tabere militare, au acoperit locuințele în care și-au viețuit anii de pace, l-au folosit la încropirea staulurilor pentru vite și la garduri, l-au întrebuițat pentru confecționarea unor unelte de pescuit. Coloniștii greci au ars stuful, spre a-și încălzi casele. Peste gîrlele Deltei, oștile lui Darius Histaspes au construit din maldăre de stuf poduri.

Dacă în secolul bastarnilor (III î.e.n.) o atare minimă utilizare a stufului nu contrazicea cadrul și momentul, aproape de timpul nostru, cînd pe Sulina treceau zilnic dinspre și către mare vapoare în ale căror săli de mașini galopau miile de cai putere, ea constituia un anacronism de un pitoresc degradant, neîngăduit de umilitor pentru măiastra zîină a țării — Delta.

Stuful uscat, care nu ajungea nici acoperiș, nici staul, nici gard de ogradă, nici combustibil în casele pescarilor — adică aproape tot stuful — era mistuit de incendiile dezlănțuite, cu bună știință, de către om, pentru a se face loc unei noi generații inutile de stuf. Iar acolo unde nici focul nu răzbea, stuful putrezea, pe încetul, dea-

Macarale pentru încărcarea mecanizată a stufului pe remorci.

supra propriilor sale rădăcini. În fiecare an, o comoară devenea pulbere și nimicnicie pentru a renaște, în următorul, încărcat de strălucirile și zădărnicia dintordeauna.

Socialismul n-a scăpat din vederile sale nici formidabilul snop de avuții ținut în tridentul danubian. Innobilarea bunurilor naturale ale țării și înrolarea lor în opera vastă și complexă de îmbelșugare materială și spirituală a poporului muncitor constituie unul din sensurile fundamentale ale acestei orînduirii.

În septembrie 1964, cu două luni mai devreme ca în anii trecuți, în Deltă a început al zecelea seceriș — cel mai mare pe care l-au cunoscut, pînă acum, stufăriile romînești! O armată de mii de muncitori, organizată, pregătită, dotată cu o tehnică ingenioasă, rezistentă și rapidă, desfășurată în 40 de coloane mecanizate, atacă, din 40 de laturi, pe orice fel de teren — uscat, mlaștină, apă, plaur — holda prețioasă. Sute de tractoare ușoare, cu șenile de cauciuc — o herghelie de zeci de mii de cai putere — au pornit să culegă rodul uriașelor ogoare de stuf. 1.000 de remorci. O flotă de transport a stufului — din Deltă la nesătulul combinat de valorificare de la Brăila — cu un deplasament de circa 10.000 tone. Față de prima campanie, al cărei nivel de mecanizare era reprezentat prin modestul procent de 0,6%, astăzi recoltarea stufului și transportul său la platformele de depozitare sînt executate cu mașina în proporție de 95%.

După Herodot, acum circa 2500 de ani Delta Dunării ar fi avut cinci brațe.

Strabon (63 î.e.n.—19 e.n.) arată că Istrul avea șapte brațe, părere care coincide cu cea a lui Pomponiu Mela (prima jumătate a sec. I e.n.) și a lui Ptolemeu Claudiu.

Pliniu cel Bătrîn (23—79 e.n.) nota că Dunărea se revărsa în mare prin șase guri.

Astronomul grec Ptolemeu Claudiu (90—160 e.n.) a executat o hartă a Deltei Dunării. Pe această hartă, găsită în 1867 la Athos, se află însemnată localitatea Noviodunum (Isaccea de azi).

Pe parcursul succesiunii ascendente a celor nouă secerișuri anterioare, Delta a fost martorul și obiectul unor lucrări nemaicunoscute de ea. În vederea accesibilității la stuf, au fost ridicate 200 de kilometri de dig, au fost săpate 900 km de canale, au fost construite platforme de depozitare cu o suprafață de 1.500.000 de metri pătrați. Au fost instalate zeci de stații de pompare, pentru

dirijarea, după necesitate, a sistemului hidraulic al Deltei. Primăvara, apele cresc o dată cu firele de stuf; toamna, pentru facilitarea mișcării mijloacelor mecanizate, ele sînt evacuate, albiile gîrlelor și canalelor devenind practicabile.

Au apărut 40 de cantine, cîte una pentru fiecare coloană, vase-dormitoare, pentru muncitorii stuficoli. 3.500 de locuri. 40 de biblioteci mobile, cartea croindu-și drum în pădurea de stuf împreună cu conductorul de recoltor. Grindurile și bălțile sînt drumeteșite de o neobosită caravană cinematografică.

Altădată oamenii dintre ape trăiau într-o izolare deprimantă. În prezent ei pot comunica, în cîteva secunde, cu țara, prin moderne instalații de radio. Muzica și veștile din restul lumii le parvin cu aceeași continuitate pe care o are curgerea Dunării.

Muncitorii stuficoli sînt însoțiți, cu solitudine, de vase sanitare, de medici din staționarele și dispensarele amenajate în era secerișurilor deltaice.

ECHIVALENTE...

Din toamna acestui an și pînă în primăvara lui 1965, în Deltă vor fi recoltate 325.000 de tone de stuf — cantitate cu aproape 50% mai mare decît în campania 1963—1964; cantitate

Emil BURLACU

(Continuare în pag. 8)

DELTA CONTEMPORANĂ

Maliuc, port la Dunăre.

ce depășește producția totală a primelor șase campanii; cantitate reprezentând mai mult de o treime din tot ce s-a recoltat pe parcursul celor 9 campanii trecute.

Ce înseamnă această cantitate? 90.000 de tone de celuloză = 450.000 metri cubi de lemn rășinoase = producția anuală a circa 220.000 ha de pădure de conifere!

Cifre care impun prin realitatea lor, nu visuri înscrise pe hârtie ca în vremuri trecute... Acel care, în 1910, avea să întocmească prima hartă a Deltei dunărene și care a fost organizatorul pescăriilor moderne din România și părintele cercetărilor hidrobiologice românești, dr. Grigore Antipa, fondatorul muzeului de cuprinzătoare istorie naturală din București, care în 1942, așadar în plin război mondial, își publica studiul „Valorificarea stufăriilor din Delta Dunării”, nu mai trăiește să-și poată vedea visurile lui de ieri, depășite de realitățile noastre de azi...

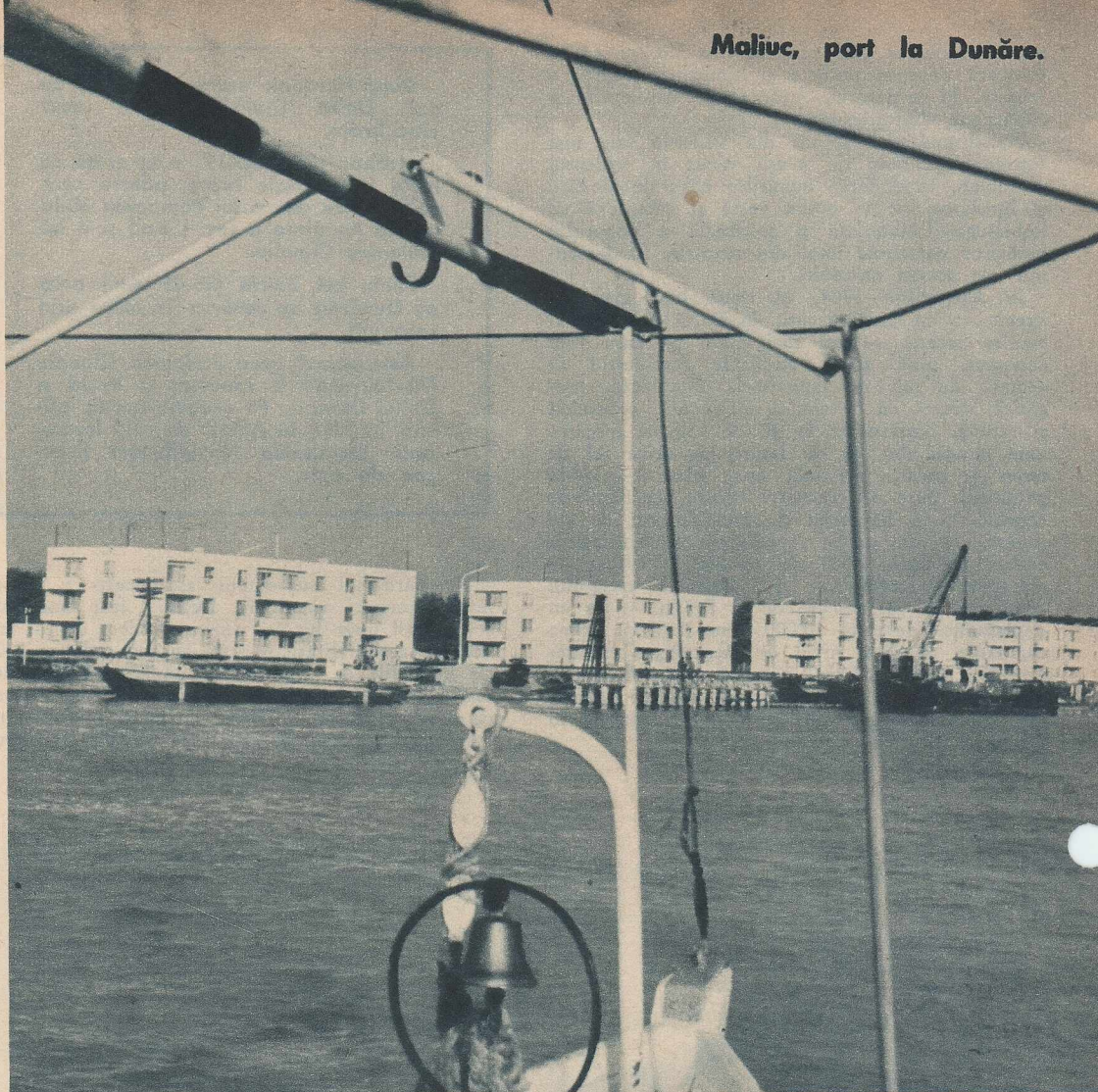
FLOTA CELOR 1.500 DE BĂRCI...

Pe întinsul de cristal topit al bălților, prin păienjeniișul indescifrabil al gînelor, pe apele largi și adînci ale celor trei brațe alunecă siluetele negre și suple ale bărcilor pescărești. Izbutesc, cu concursul peisajului înconjurător, compoziții plastice, a căror existență numără clipele cît durează trecerea pe lîngă o salcie, pe lîngă un mal împădurit, pe lîngă un perete de stuf, tablouri de o simplitate și o măreție ce te întorc, ca o vrajă, în tărîmul de miraj al mileniilor apuse. Lunecări iuți ca bătaia aripii de pasăre sălbatică. Plutire lină și tăcută ca o enigmă. Opriri scurte în locuri știute numai de inițiați. Și, deodată, în lumina palidă a toamnei, din afunduri se ridică vintirele scuturînd argintul viu al stropilor, aducînd la fața încrețită a apei buluceala sclipitoare a cuțitelor late, albe sau oțelii, comoara zbuciumată de pești captivi.

În amurg, micile și negrele ambarcații se apropie de maluri, tăind grav apa. În ele grămizile de pește încă zvîcnesc. În amurg, bărcile negre sînt sătule.

Pescarul Deltei este un om voinic. Întotdeauna atent! Parcă ascultă ceva, parcă zărește ceva, parcă așteaptă ceva. De aceea, aparent, este taciturn. În fapt, este comunicativ și nespus de ospitalier. Îl mîhnești și chiar îl înfurii dacă-i refuzi incomparabilul borș pescăresc, servit în cantități homerice. Aș vrea să-l văd pe cel care are tăria să nu se așeze la masa pescarului după prima invitație!

Mare meșter! Îți face impresia că știe cu precizie unde se află fiecare pește. „Aici se ascunde un crap. Aruncă brișca” (un fel de undiță)! Într-adevăr, în ochiul arătat — care pentru neinițiat nu se deosebește cu nimic de oricare alt loc din baltă — găsești un crap! „Aici a sărit o știucă... Acolo leneșește somnul... Dincoace...”

— Cum de știi, moș Condrat?

— Dumneata cum cunoști străzile Capitalei?...

Zilnic, pe luciul ghiolurilor, canalelor și brațelor Deltei ies la pescuit circa 1.500 de bărci — negre din pricina catranului care asigură impermeabilitatea și durabilitatea. Cele ce au de parcurs distanțe mai lungi se alătură, în cîrduri, la pupa șalupelor piscicole — o flotă de vreo zece vase. Zilnic din Deltă se „extrag” zeci și zeci de tone de pește, care, apoi, iau drumul fabricilor de conserve și al piețelor.

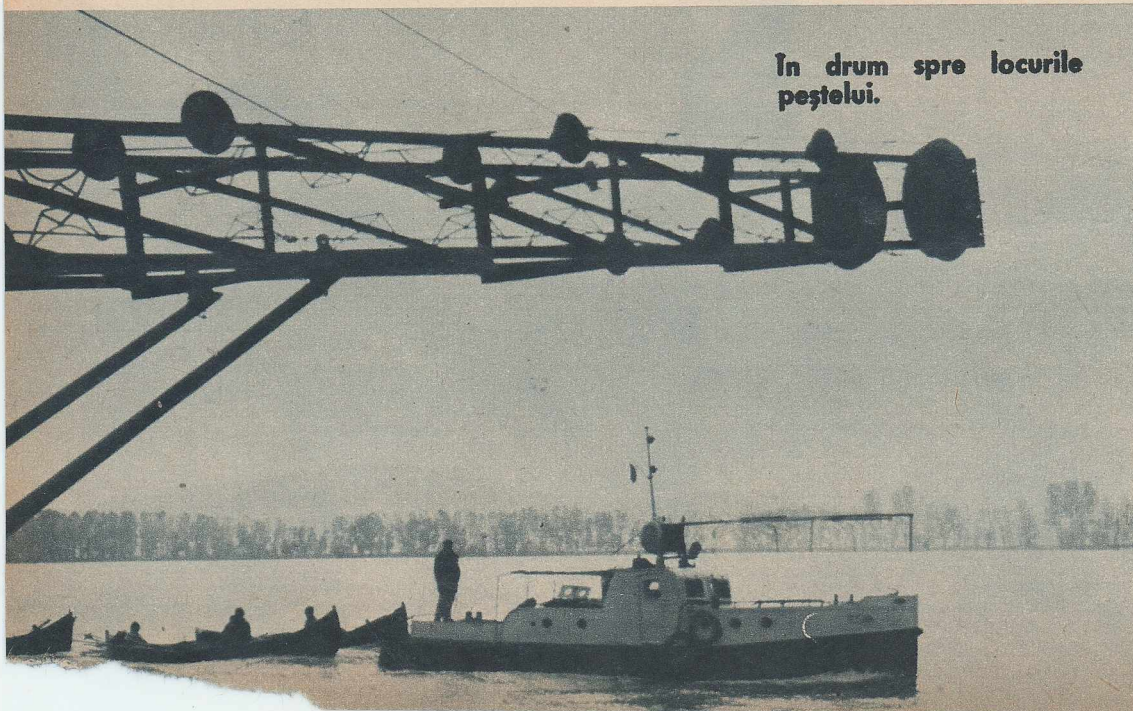
Viață dură. Infruntare permanentă cu umezeala și vîntul. Încordare și trudă. Statul democrat-popular s-a străduit și a izbutit să îmbunătățească în largă măsură condițiile de muncă și de trai ale pescarilor din Deltă. În diferite puncte au fost organizate dormitoare comode, pe pontoane. Au fost construite zece cabane pescărești. În cei 17 ani care s-au scurs de la proclamarea republicii, viața oamenilor și așezările Del-

tei s-au transformat radical. Crește mereu numărul caselor cu acoperiș din olane. Astăzi, în acest ținut sînt mii de aparate de radio, sute de televizoare, sute de mașini de spălat, mașini de cusut, mobilă de milioane de lei. Valoarea mărfurilor industriale și alimentare, desfăcute anul trecut în satele din Deltă, a fost de 225 milioane de lei — de trei ori mai mare ca în 1955.

S-au construit dispensare și case de naștere. În inima nopților lacustre a răzbit becul electric să poleiască greabănul valurilor, să arunce pod de raze de la tărîm la tărîm.

Cîndva, în Deltă, în afara cîtorva școli primare mărunte, alte instituții culturale nu erau. În zilele noastre, fiecare localitate are școală generală de opt ani. Pe lîngă aceasta, lumina este răspîdită din 16 cămine culturale sătești, 2 case de cultură, 11 cinematografe, 17 biblioteci...

Pescarii au și ei reprezentanții lor în milionul

În drum spre locurile
peștelui.

Cărăuș milenar de ape și nămoluri, brațul Sfîntu Gheorghe este cel mai vîrstnic dintre brațele actuale ale Deltei danubiene și, de fapt, făuritorul, constructorul ei principal.

Primele lucrări de rectificare a brațului Sulina, cu scopul de a-l face accesibil vaselor de mare tonaj, au început în anul 1858. Pe atunci acest braț avea o lungime de 82 km; astăzi — de 64 km. Prin realizarea canalului Sulina, navele marine urcă pe Dunăre pînă la Brăila.

Brațul Chilia, cel mai nou și mai puternic braț al Deltei Dunării, transportă spre vărsare peste 62 la sută din apele fluviului. Acest braț și-a format o deltă proprie, cu circa 45 de ramificații.

de artiști amatori ai țării: 64 de formații de cor, dansuri, teatru, grupând peste 800 de artiști amatori. Traseele turneelor artistice brăzdează Delta în repetate rînduri. În acești ani, pe scena caselor de cultură din porturile Tulcea și Sulina au evoluat actori ai unor teatre repute, cum ar fi cele din București, Constanța, Iași, Craiova, Cluj, Galați, Brăila, Bacău, Pitești. În Delta Dunării au fost, de asemenea, aplaudați și mulți artiști de peste hotare.

Oamenii Deltei, pescari și țărani colectivști, agricultori, crescători de animale, apicultori etc. prețuiesc avantajele unei vieți noi, civilizate, care îi îndeamnă să-și îndrăgească și mai mult munca lor de zi cu zi, grea, frumoasă și de mult folos țării întregi.

CAPITALA ȘTIINȚIFICĂ A DELTEI..

Am rătăcit printre eprubete pluriforme și tuburi contorsionate de sticlă, printre aparate ale căror denumiri și rosturi nu le-am învățat, cu toate că mi-au fost îndelung și competent explicate. Am reținut denumirile înscrise cu caractere drepte și negre pe plăcuțe aurii, bătute în ușile gălbui ce mi s-au deschis în față: laboratorul de biologie, laboratorul de fiziologie, laboratorul de chimie, laboratorul de hidrologie... Am întîrziat cu privirile asupra siluetelor de femei tinere și bărbați tineri, toți îmbrăcați în halate albe, foșnind, concentrați activ asupra aparatelor de laborator ori a teancurilor de fișe.

Apoi, sintetica sală de documentare în care și-a găsit spațiu întreaga istorie a Deltei... Biblioteca tehnică — vreo 2.000 de volume de specialitate și îndăscutabilă actualitate.

Dincolo de ferestre, seara și-a lăsat umbrele de indigo transparent. Din tavan, luminează tuburi de neon obișnuite. Mă aflu instalat într-un

Dunărea are un debit mediu de aproape 6.500 m c/sec. Cînd vin apele mari, debitul ajunge la 15.000-18.000 m c/sec.

Debitul de aluviuni se ridică la 200 de milioane tone pe an.

În cele 2.200 de ore, cît strălucește anual în Deltă, soarele furnizează fiecărui centimetru pătrat 120.000 cal/an.

Din suprafața totală a Deltei Dunării, 100 km² aparțin brațelor fluviului și gîrlelor, 680 km² grindurilor, 100 km² lacurilor, 3.270 km² — mlaștinilor.

Într-o bucată de plaur de mărirea unei zecimi dintr-un metru cub, cercetătorii au numărat 30.000 de exemplare de insecte, crustacee și lamelibranhiate.

Se pare că Delta dunăreană este ultimul refugiu al nucii europene.

Cîinele enot sau cîinele jder este un membru relativ nou al faunei din Delta Dunării. Patria lui de baștină este în regiunea riului Amur, nordul Chinei și al Japoniei.

fotoliu din mase plastice odihnitoare și metal zvelt, durabil — construcție extravagant de obișnuită toamă prin linia sa ultramodernă. De la biroul nu mai puțin modern și obișnuit îmi vorbește un om cu păr negru — îi acorzi vîrsta de

30 de ani, riscînd destulă larghețe. Directorul științific!

„Studiem stuful din toate unghiurile existenței sale... Caracteristicile biologice... Factorii... Sol... Circulația apelor... Inundarea dirijată, treptată, a stufărilor, pe măsură ce acestea se dezvoltă... Evacuarea apei după ce stuful s-a maturizat (unul din rezultatele experienței noastre, aplicate pe scară largă în practică)... Influența exercitată de diverse amenajări asupra producției stuficole... Păstrarea echilibrului biologic al Deltei... Exploatarea stufului să nu dăuneze ihtiiofaunei și avifaunei specifice Deltei danubiene... Delta reprezintă o armonie, un tot admirabil încheșat — nu poate fi abordată unilateral. Modificarea unei coordonate obligă la transformarea structurală a Deltei întregi... Studiu mixt: stuf-pește... Studiu, studiem... Atelier mecanic de executare a modelelor experimentale de utilaje... Mașini ușoare adecvate... Din necesitatea aprovizionării ritmice a unităților prelucrătoare și a ușurării condițiilor de exploatare, am experimentat recoltarea timpurie a stufului... Am încercat și substanțe defoliante... Stuful trebuie să intre în halele industriale fără frunze. Anul acesta, recoltarea stufului a început în septembrie și nu în noiembrie, ca în campaniile celelalte... Cercetătorii noștri oscilează între halatul alb de laborator și pufoaica și cizmele înalte de cauciuc — echipament impus de terenul pe care îl avem în observație... Creșterea productivității... Aplicarea îngrășămintelor... Stuful, o cultură organizată... Cercetări în curs...”

În interiorul clădirii cu încăperi luminoase, cu birouri și secretare, laboratoare și oameni în halate din inima Deltei m-am simțit ca într-un institut de cercetări din București. Reajuns în fața intrării, mă regăsesc în Deltă. Și, totuși, în oraș!

Blocuri cu 2-3 etaje. Tutungerie cu pereți multicolori, din plăci melaminate. Magazin alimentar cu rafturi, frigider, mărfuri, vînzători, cum-părători. Cinematograf. Restaurant cu interior plăcut și obișnuit: bar, barman, măsuțe cu picioare din țevi nichelate, bere și alte băuturi cunoscute în toate orașele românești, grătar cu mititei. Alei pavate, inundate statornic, noaptea, de lumini fluorescente.

La cîțiva metri, valurile Sulinei, fulgerînd continuu cu reflexul lor neliniștit, rece, cadentează monoton sub malul de piatră. Vînt înfrigurat. Din care parte va fi venind? Undeva, cineva a pus la picup un disc. În cadra unei ferestre, pe cutele moi ale perdelei iluminate dinăuntru, se mișcă o umbră ușoară, mlădioasă, de femeie.

Dacă ar trece măcar un autoturism... Directorul științific spunea că au în dotare și asemenea mașini, dar, fiind încercuți de ape, șalupele sînt preferate. Sau elicopterele...

În 1950, aici încă nu era nimic. Iar mai demult, în acest colț și-ar fi avut reședința — povestește băștinașii — un fel de pirat, Maliuc. De la el, poate, și numele ostrovului! Așezarea care numără 18-20 clădiri — frîntură citadină adusă între stufării — a preluat numele locului.

Maliuc! Este orașelul ce s-a adăugat, treptat, stațiunii experimentale stuficole „Delta Dunării”, înființată în 1953.

Nouă blocuri pentru locuințe — 118 apartamente. O populație de peste 200 de oameni — biologi, chimiști, economiști, ingineri, funcționari.

„Deocamdată, Maliucul este numai Capitala științifică a Deltei — zicea directorul. Aici se înnoadă multe din firele întinse peste Deltă în anii din urmă. Dar această mică localitate răsărită la mila 24 pe brațul Sulina va ajunge să trăiască în autonomie față de Maliucul științific. Primii pași s-au și făcut. A fost construit un hotel turistic cu zeci de camere, investit cu toate atributele civilizației. Vor fi date în folosință blocuri noi, destinate extinderii spațiului locuibil, magazine. De altfel, Maliucul, în dimensiunile lui actuale, poate fi comparat cu oricare altă urbe din țară. Are poștă, club, bibliotecă, școală generală de 8 ani, grădiniță, dispensar, o agenție C.E.C...”

Nu este exclus ca mîine Maliucul să devină un adevărat oraș, o nouă frumusețe a țintului în alcătuire, filigranat de gîrle și canale, spart de lacuri și ghioluri, năpădit de stufării dense, fragment din memoriile planetei și revelație a unui viitor în care timpul nu-și va repeta drumul străbătut...

Emil BURLACU

Reședința lor de vară
e în... Deltă.

SANTIER CINEMATOGRAFIC

„SOSEAUA NORDULUI

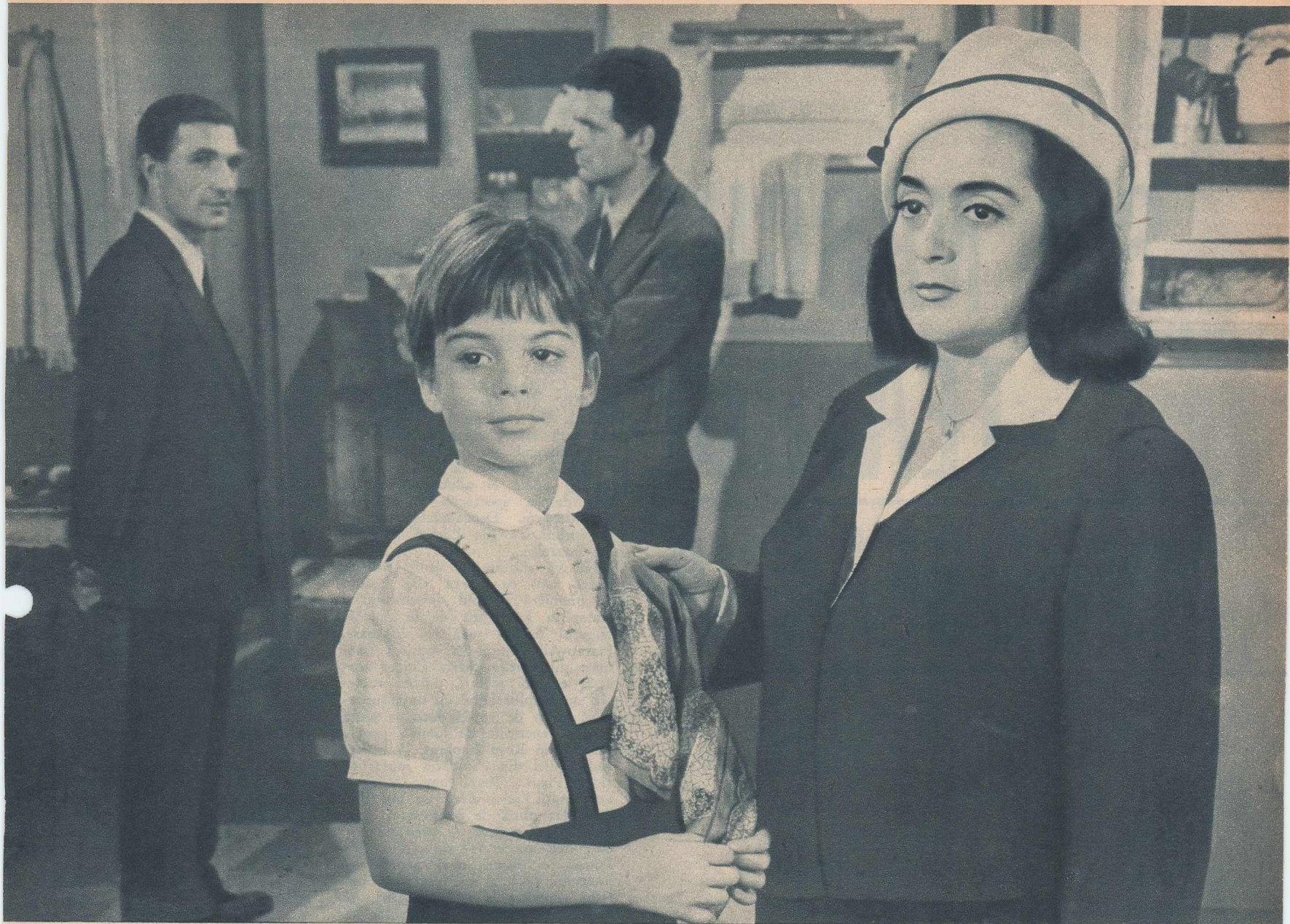
Eroii principali ai filmului, Ina, Dumitrana și Matei, într-o scenă de un dramatism reținut. În fotografie, actorii Lica Gheorghiu, Gheorghe Dinică și Iurie Darie. ▶

◀ Nu l-am mai întâlnit de mult pe ecran pe artistul poporului Kovacs Görgy. Il vom vedea în „Șoseaua Nordului” în rolul colonelului Dănculescu.

Gheorghe Dinică declara că are o singură dorință ca actor de film: „Să creeze oameni vii, oameni în care ceilalți să se poată recunoaște”. Dumitrana îi oferă un astfel de prilej (în imaginea noastră îl recunoaștem, alături de Dinică, pe actorul Costel Constantinescu). ▼

Aici se dăduse ultima bătălie. Ea se terminase de câteva ceasuri. Șoseaua Nordului fusese apărată de grupul acesta de oameni, împuținat, care aștepta acum ordinea comandamentului“.

Destinele acestor oameni și ale tovarășilor lor le-am cunoscut în paginile cărții lui Eugen Barbu. Și poate că, atunci când am aflat că eroii romanului vor intra în lumea filmului, ne-am gândit un moment la cutare episod, ne-am întrebat, ori chiar ne-am imaginat, cum va arăta pe ecran. (E lucru știut: filmul a devenit o prezență atât de puternică a universului nostru spiritual, încât credem că nu greșim dacă spunem că ne place uneori să ne închipuim desfășurarea micului nostru film după o carte sau alta.) Dar scenariul lui Eugen Barbu ne răstoarnă imaginile: acțiunile, întâmplările cărții sînt complet modificate, romancierul și-a rescris lucrarea, văzînd de astă dată cu ochii cineastului. Eventualele noastre încercări de a broda analogii între roman și scenariu, de a vedea ce imagini smulse din carte au făcut casă bună cu ecranul ar părea, într-un fel, lipsite de sens, întrucît, după spusele scriitorului, „în afara numelor personajelor, totul va fi nou în film“. Dacă nu ne-ar fi teamă de un cuvînt prea școlăresc, am spune că Eugen Barbu a păstrat din carte doar *tema*: lupta comunistilor în condițiile ilegalității, și apoi pregătirea și desfășurarea insurecției.

Analizînd simultan înfăptuirea insurecției și rolul ei hotărîtor în viața oamenilor, povestirea cinematografică urmărește patru destine: Ina, Dumitrana, Matei și Marta, legați prin firele unor relații complicate, adînc umane. Închegarea unei imagini com-

plexe, convingătoare, în care viața socială să nu fie ruptă în mod artificial de cea intimă a eroilor, se pare că a constituit greutatea cea mare pe care o aveau de trecut realizatorii. „Dificultatea principală pentru noi — mărturisește regizorul Iulian Mișu — este realizarea unității subiectului care se desfășoară atât pe planul vieții sociale cît și pe al vieții personale; unitatea filmului nu trebuie să fie doar de problematică sau de atmosferă, ci de acțiune. Acest lucru vrem să-l realizăm: un film de acțiune; ideile se demonstrează în acțiune, caracterele se dezvăluie în acțiune“. Gîndit interesant, ca un film despre oameni cu o structură sufletească formată, construcția cinematografică a „Șoselei Nordului“ urmărește un cu totul alt fir central decît cel al cărții. Ina a devenit aici eroină principală. Luptătoarea comunistă, învățătoarea devotată copiilor, femeia care iubește se întîlnesc în acest personaj de o mare frumusețe morală.

Aflată în plin lucru, echipa filmului „Șoseaua Nordului“ se mută dintr-o parte într-alta a Bucureștiului, de pe strada Frumoasă la Gara Obor, de acolo în pasajul Victoria și apoi în Grădina botanică, peste tot unde cadrul, studiat cu mult timp înainte, s-a dovedit a fi în stare să evoce — cu ajutorul scenografulor, bineînțeles — atmosfera perioadei cuprinse în film.

Chiar dacă pelicula înregistrează imaginile „pe bucățele“ ce nu au legătură între ele — ca în orice film — interpreții aleși de regizorul Iulian Mișu, cîțiva actori cunoscuți, par să urmărească un fir ascuns, știut numai de ei, al trăirii continue a rolului, o trăire ce începe înainte de a se auzi semnalul „Atenție, motor!“

Cu un joc făcut din priviri încărcate de

expresivitate și gesturi sobre, actrița Lica Gheorghiu se dovedește a fi o înă emoționantă și convingătoare.

Energicul Dumitrana („un chip aspru, buze subțiri, părul sur, tuns scurt“, așa-l descria Barbu) va avea trăsăturile lui Gheorghe Dinică, aflat acum în fața primei partituri de întindere în film.

Iurie Darie, interpretul lui Matei, se întîlnește în „Șoseaua Nordului“ cu un rol în care doream să-l vedem de mult, un rol care să-l facă să uite cu totul de același june prim din veșnic firava comedie (fie că se chema ea „Post restant“, „Vacanță la mare“ ori „Dragoste la 0 grade“). Să recunoaștem că nu e un examen ușor să dai viață acum unui om în aparență aspru, dur, care lasă însă să se ghicească în licărul ochilor multă căldură sufletească. Ochii lui Darie aveau în timpul filmărilor o anume tristețe și severitate uneori, o anume strălucire alături, pe care nu i-o puteau îngădui rolurile unilaterale din comedii amintite ceva mai sus.

Pe Matei îl vom găsi în numeroase scene alături de Marta, tînăra actriță provincială ce abia acum începe să deschidă ochii asupra adevăratului sens al vieții. Marga Barbu, interpreta Martei, i-a împrumutat multă sensibilitate. În apariții mai mult sau mai puțin episodice îi vom revedea în film pe Ilarion Ciobanu, Costel Constantinescu, Nicolae Praidă, Draga Olteanu, Toma Caragiu. Ei vor contura o varietate bogată de tipuri umane, angrenate în marea desfășurare de forțe pe care și-o propune să ne-o aducă în fața ochilor, într-un tablou dinamic, filmul „Șoseaua Nordului“.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de M. CATARGIU

S-A NĂSCUT TEATRUL „ION CREANGĂ”

Acum 48 de ore s-a născut cel mai tânăr teatru al Capitalei. Teatrul celor mai tineri spectatori. Orice început de viață are ceva solemn și euforic totodată și nașterea noului teatru le-a avut pe amindouă, amplificate de gestul omagial pe care îl conțineau: în plină sărbătorire a memoriei lui Ion Creangă se acorda unui nou colectiv teatral numele marelui povestitor.

Cuma se cuvenea, prima cortină a Teatrului „Ion Creangă” s-a ridicat peste un spectacol după o lucrare de Ion Creangă: „Povestea lui Harap-Alb” (în dramatizarea lui Dan Nasta). Cel care nu a scris de fapt niciodată teatru dovedea astfel — prin dialogul viu din basmele sale — cât de aproape de cerințele scenei își poate el aduce povestirea. Dar despre spectacol vom vorbi mai departe. Deocamdată căutăm să vorbim cu Ion Lucian, directorul teatrului...

Nu vă sfătuim să veniți într-un teatru nou cu câteva zile înainte de premieră: biroul directorului e plasat la garderoba de la balcon, singurul telefon sună cu disperare, Harap-Alb ajută la vopsirea unui soare din carton, Silvia Chicoș vorbește cu doi școlari, purceii rumeniți au umplut holul cu un insuportabil miros de vopsea dăușo, pe scenă se fac repetițiile de lumină pentru palatul lui Roșu Împărat, în hol se aud replici din „Soldatul fanfaron” al lui Plaut... Toată lumea se agită, are emoții, se învîrte, cu sau fără rost, dar plină de bunăvoință, prin sală. Calm e doar — greu de crezut, dar așa e — directorul. Ion Lucian e dispus să-ți acorde un interviu, dacă ai răbdare să-și termine repetiția la „Harap-Alb”, să rezolve programarea repetițiilor cu „Vis vesel”, cea de-a treia premieră a stagiunii (care e, bineînțeles, aproape gata), să mai discute ceva cu mașiniștii, să examineze, suspinând, reflectoarele sărace din fosta sală a cinematografului „Vasile Alecsandri”. Tabloul e pitoresc, pasiunea contaminantă.

Aștepți deci. Și recapitulezi: teatrul de copii — deși abia acum devenit de sine stătător — are o tradiție de peste un deceniu. În care e implicat, de la început, actorul Teatrului Municipal, Ion Lucian, cucerit de ideea unor spectacole pentru copii. De atunci datează un prim „Harap-Alb” al său, căruia i-au urmat „Cocoșelul neascultător”, „Mușchetarii măgăriei sale”, „Salut voios”, aceste trei din urmă realizate de Lucian în dubla calitate de dramaturg și regizor.

— Sînteți totuși cunoscut, în primul rînd, ca actor de comedie. Și nu numai de comedie: să ne reamintim de acea dramatică rinocerizare a lui Jean din piesa lui Ionescu... Ce v-a chemat spre teatrul de copii, cum de v-ați hotărît să vă dedicați lui?

— O să vă pară paradoxal, dar ceea ce m-a sedus inițial a fost nu teatrul pentru copii, ci spectatorii lui: cred că nu există un public mai sincer, mai pasionat, mai cald (și să adaug: mai pretențios și cu o logică mai impecabilă) ca mezinii noștri. Tot ceea ce face un actor pe scenă are la copii un ecou înzecit față de cel obținut la publicul adult. Copiii nu prea știu să aplaude, dar legați cu ei o conversație de pe scenă și o să vedeți cum toată sala comunică, reacționează și palpită, simțiți cum o ai toată în mină. Așa mi-a și venit ideea dialogului scenă-sală, pe care am aplicat-o în „Cocoșelul neascultător”. Satisfacția actorului e imensă, dar și responsabilitatea lui: teatrul de copii are, neîndoiește, o mare eficiență educativă.

— De la această constatare generală a și pornit desigur ideea înființării unei trupe și a unui teatru permanent pentru copii...

— Desigur. Dacă ideea educativă nu-i e transmisă sîcîtor și didacticist, micul spectator o recepționează imediat și noi de pe scenă putem urmări foarte bine aceasta: în sală, copilul se descoperă direct, se manifestă necontrolat. Iată de ce cred că teatrul poate ajuta substanțial școala și părinții.

— E de crezut prin urmare că, în funcție de această misiune cu adevărat nobilă a teatrului, v-ați făurit un întreg program de acțiune. Dar, mai întii, pentru a preciza profilul teatrului: căror vîrste se vor adresa spectacolele sale?

— Am evitat din titlatura noastră oficială precizarea „teatru pentru copii”, tocmai pentru a nu i se atribui o sferă prea îngustă de manifestare. Firește, ne adresăm în primul rînd școlărilor și pionierilor, dar în aceeași măsură preșcolărilor și adolescenților și, de bună seamă, și părinților. Spectacolul nostru satiric „N-ați văzut dv. un tată?” (pe care și tații îl vor putea vedea foarte curînd) este gîndit tocmai pe această linie. În fond, lecțiile de educație trebuie ținute nu numai copiilor... În ce privește intențiile de repertoriu ale teatrului, le aveți aici la fel de precis expuse ca și cum vi le-aș fi prezentat eu.

Și Ion Lucian îmi întinde un manuscris solid, spre a putea pleca, pentru câteva clipe, pe scenă.

Promisiunile făcute în aceste pagini sînt într-adevăr interesante. Teatrul își propune să monteze piese din viața actuală a copiilor patriei noastre, dar și basme dramatizate din literatura universală — Andersen, Grimm, Ispirescu — pre-

cum și basme pentru adulți („Pasărea albastră” de Maeterlinck); va da spectacole de pantomimă (încep în ianuarie repetițiile la „Trică tot”) și va aduce pe scenă din schițele lui Caragiale, Cehov, Twain; va prezenta recitaluri de poezie cultă și poezie populară (pe autori sau teme: Natura, Poezia haiducească, Doina, de ex.) și va face spectacole sătirico-muzicale cu specific pionieresc. Este prevăzut și un ciclu de istorie universală a teatrului, conceput să dureze câțiva ani și să fie realizat prin spectacole întregi, reprezentative pentru câte un curent artistic: după un spectacol cu o piesă antică se va realiza — poate încă în stagiunea actuală — un program din farse medievale, iar apoi, eventual, o piesă romantică.

— Intențiile sînt lăudabile.

— Și vă asigur că nu vor rămîne doar pe hîrtie. Un argument: încă înainte de a suna primul gong, noi aveam aproape complet pregă-

tite patru premiere: „Harap-Alb”, „Vis vesel” de Mihailov, „Soldatul fanfaron” de Plaut și „N-ați văzut dv. un tată?” de E. Jurist și I. Mustață.

— Le-ați realizat cu vechiul colectiv de actori specializați în spectacole de copii ai fostului Teatru pentru copii și tineret?

— Da, în marea sa majoritate. Și cu ajutorul celor trei regizori noi angajați ai teatrului: Sandu Eliad, George Teodorescu și Raul Serrano.

— La care, desigur, vă veți alătura și dv. Dacă am reștinut bine, semnați regia spectacolelor cu „Harap-Alb” și „N-ați văzut dv. un tată?”

— Exact.

— Ne permiteți atunci să schimbăm interlocutorul: în locul directorului Ion Lucian ne vom întîreține cu regizorul Ion Lucian. Numai că de astă dată nu va mai fi nevoie să vorbească: în numele său se va pronunța, singur, spectacolul „Harap-Alb”.

MICROCRONICĂ ÎN POST-SCRIPTUM

Plin de idei noi în ce privește activitatea viitoare a teatrului, Ion Lucian a apelat totuși — pentru primul său spectacol — la o idee veche: a reluat dramatizarea și concepția regizorală a vechiului său „Harap-Alb”. Gestul e poate nu destul de abil și trebuie să-l atribuim doar grabii (binevoitoare!) cu care a vrut să închine prima reprezentație a teatrului, patronului său. Nu e abil, pentru că însăși premisa dramaturgică a spectacolului nu oferea posibilități pentru o realizare demnă de debutul unui teatru. Dramatizarea lui Dan Nasta, care are meritul de a respecta aproape întru totul textul și limba lui Creangă, suferă de cusurul fundamental de a fi neteatrală, antiscenică: la rampă apare un sfătos Ion Creangă care povestește basmul, iar actorii vin să illustreze apoi unele din scenele istorisite. Ceea ce e mai dramatic se întîmplă în afara scenei (în special în prima parte a piesei) și, ca atare, spectatorul trebuie să se mulțumească adesea a-l crede pe cuvînt pe povestitor. Spectacolul apare astfel static, ca o înșiruire de tablouri vivante, pe care nu o poate înviora nici imixtiunea unei secvențe de film animat ce vrea să ne convingă că bietul cal din carton acoperit cu pluș al lui Harap-Alb e un telegar năzdrăvan ce zboară zăpăcnic printre nouri...

Pe această dramatizare nereușită, Ion Lucian a pornit să realizeze un spectacol tradițional, cu o amprentă populară, în care eroii să fie prezentați nu la proporțiile mitice ale basmului, ci sub înfățișarea unor feciori ai pămîntului moldovenesc, investiți cu umozul savuros al țărănului. Intenția e bună, atîta vreme cît nu stinge aura de poezie feerică

a basmului, absolut necesară mai ales într-un spectacol pentru copii. La interferența dintre fantezia folclorică și realitate se situează cele cinci personaje de mitologie — Gerilă, Flămînzilă, Setilă, Ochilă, Păsărilă-Lungilă — realizate cu vervă și haz; dar, în general, spectacolul este văduvit tocmai de culoarea și savoarea basmului, pe scenă făcîndu-se prea multă proză cotidiană. Asta nu înseamnă însă de loc că s-ar fi încercat o interpretare modernă a poveștii lui Creangă, că s-ar fi încercat utilizarea unor mijloace moderne de tehnică scenică pentru crearea atmosferei de basm. Doar decoriurile lui Ștefan Hablinski — simple și sugestiv stilizate, amintind de pictura țărănească pe sticlă sau de ilustrația din cartea de povești — aduc o notă nouă în plastica spectacolului, venind însă într-o contradicție flagrantă cu costumele desuet încărcate (moștenite, pare-se, din vechiul spectacol). Actorii au făcut tot ce au putut, în limitele unei distribuții nu tocmai fericite și ale unui colectiv încă incomplet alcătuit. Cînd însă aproape nici unul din interpreți nu poate reda dulcele grai moldovenesc al lui Creangă, te întrebi pe drept de ce s-a mai făcut sacrificiul de a monta o dramatizare ce avea ca unic merit păstrarea limbii povestitorului?

Cu o floare nu se face primăvară — spunea undeva însuși Creangă — dar nici cu primul fulg, iarnă. Deși am fi dorit un debut mai reușit acestui tînar și entuziast colectiv, sîntem totuși convinși că foarte curînd el își va demonstra virtuțile. Trei premiere așteaptă să ne dovedească acest lucru. Le așteptăm și noi cu încredere.

Sanda FAUR
Fotografii de Traian PROSAN

1 Ion Lucian prezentînd proiectele Teatrului „Ion Creangă”, pe care îl conduce.

2 Iată-l pe Harap-Alb, așa cum apare în interpretarea actorului Victor Radovici.

3 Spînul (C. Neacșu) se pregătește să-i întindă o nouă cursă lui Harap-Alb.

4 Cele trei fete ale lui Verde Împărat (actrițele Lu-Luca Lipovan, Ileana Cîrstea, Ileana Șerban).

5 Prietenii lui Harap-Alb — Flămînzilă (J. Teodorescu), Setilă (I. Anghel), Gerilă (G. Mazilu), Păsărilă (Grig. Pogonat) și Ochilă (Geo Dimitriu) — au cucerit bunăvoința lui Roșu Împărat (I. Ilie Ion).

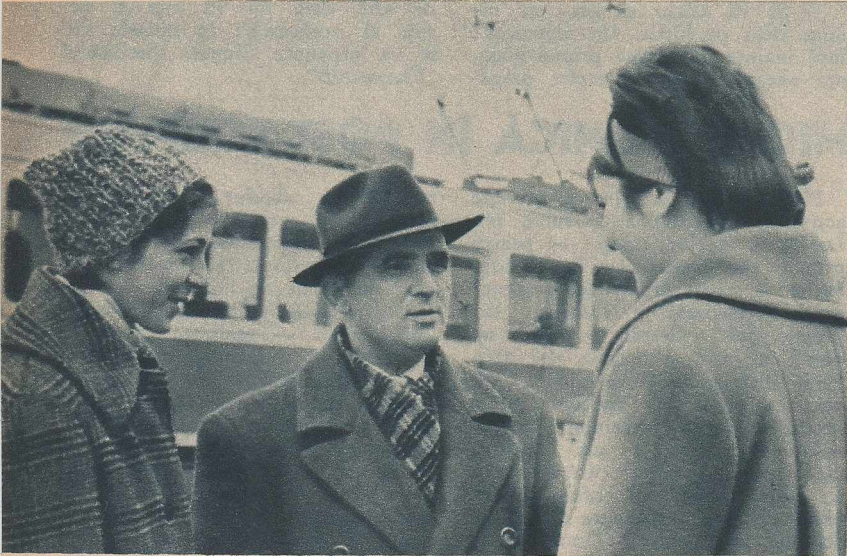

DESCHIS PENTRU

— Ia vezi, maică, ai cărțile astea de pe lista care mi-a dat-o fii-miu ?

— Gata? Aji terminat cu tezele?... Săptămîna asta v-am dat lipsă la apel.

Mitul vînzătorului de ziare care ajunge miliardar nu-l auziseră cei de pe acolo. Nu pentru că oamenii n-ar fi știut cum arată s-au cum miroase un boier cu bani mulți. Ci pentru că mitul vînzătorului de ziare însemna însăși cariera... Era o carieră pentru oricare coborît *tomnitate din sus de Jii* ori dinspre Amărăzi, să vîndă ziare la București. Era un vis greu de realizat. Umbra o vorbă pe acolo: „Nu-ți omorî cîinele, dă-i drumul în Gorj, că moare singur de foame”. De aceea, ajungînd la București, cu cobeletele de-a spinare, omul își închipuia c-a apucat pe Dumnezeu de-un picior.

Nicolae Nica n-a avut nici măcar cobelete. Își lăsase cufărul la *hodaie* — alături de alte unsprezece cufere — și plecase să-și caute rostul.

O vreme a bătut străzile Bucureștiului oferind trecătorilor din coșcogeamite borcanul, pe care abia de-l mai ducea în brațe, *noi nucilii* curățate gata și saramurate. Ceva mai târziu, *avansînd*, deveni vînzător de ziare. În această situație însă trebuia să alerge și să strige mai mult decît înainte.

Se gîndea adeseori oltenașul ce bine i-ar fi stat să-și vîndă și el marfa, așa, mai omeneste, stînd locului, îmbrăcat cum se cuvine și fără să-și mai spargă plămîni. Cum, de-o pildă, o făceau vînzătorii din prăvăliile cu cărți și reviste.

★

Librăria al cărei gestionar e Nicolae Nica, oltean măruntel, oacheș și aproape de vîrsta unei jumătăți de veac, se găsește în cartierul numit „Parcul Alexandria”, locuit mai ales de muncitorii, tehnicienii și funcționarii uzinelor „Vulcan” și

„Electromagnetica”, ai fabricilor „Fulgerul”, „Tînăra gardă”. E un cartier vechi și foarte nou, cu cîteva blocuri, oficiu poștal, piață și multe, foarte multe magazine.

Oamenii au venit și au plecat și tradiția noii vieți culturale abia se formează. Există de pe acum profesori ce pot fi numiți „profesorii cartierului”, dintre aceia care au crescut cîteva generații de elevi și i-au văzut trecînd de la buchisirea slovelor la algebra infinitezimală. Există medici, un bariton de operă și cîteva actori care și-au petrecut copilăria aici și care au învățat sau au urcat pentru prima oară pe scenă, aici, ca amatori. Și printre ei, la fel ca ei de strîns legat de viața culturală a cartierului, e nea Nica librarul, care de zece ani vinde cărți și rechizite la Librăria nr. 30.

Vinde, e un fel sărăcăcios și convențional de a spune, pentru că nea Nica surîde, glumește, zvicnește de la un raft la altul, te îmbie, îți povestește cartea și pas de-i mai ieși din librărie pînă nu te-ai înnoi cu 3-4 volume.

Dacă ești de-ai cartierului, cum-părător mai vechi, nu poate să nu te știe el nea Nica.

— Ia colea, tovarășe (Ionescu, Popescu... pe nume te știe), Italo Calvino „Cavalerul inexistent”. P-asta sigur că n-o ai. Adineauri am primit-o... Ia-l și pe nea Marinică Preda al nostru, uite ici „Frigurile”. Nu mai am decît un singur exemplar...

Sau :

— ...Eminescu, ediția de lux, am avut pînă aseară... Ți-a scăpat, zici? Păi, tocmai Arghezi? (Și dintr-o dată, confidențial :) Ascultă colea un sfat la băiatu': fără *Eminescu*, fără

Arghezi să nu mai spui la nimeni că ai bibliotecă!...

Sau :

— Dă numaidecît fuga la Librăria 21, colea pe Ferentari. Azi-dimineață mai avea trei exemplare Eminescu.

De marele poet Tudor Arghezi îl leagă amintiri mai vechi.

— ...de pe timpul cînd de-abia mă lăsasem de... difuzat „noi nucilii” și mă trecusem la ziare... Scotea și dumnealui o revistă — „Bilete de papagal”. Mamă, ce-i mai înjura pe ciocoi!

Dar pasiunea lui pentru cărți nu se termină cu felul colorat de a vorbi despre ele. Nu, el rămîne gospodar. Și încă unul cu idei.

În perioada de început a noului an școlar, perioada interminabilelor cozi și aglomerații din librării, numai la cîteva, printre care și Librăria nr. 30 din Parcul Alexandria, nici o aglomerație — nimic.

— Păi cum asta, nea Nica?

— Bine! Ne-am adunat și-am ținut sfat *fo* cîteva gestionari de librării din diferite cartiere (Librăria nr. 10 — Rahova, nr. 12 — calea Dorobanți, nr. 24 — Vatra Luminosă, nr. 73 — Floreasca ș.a.) la care am hotărît să încercăm și noi o... inovație. Intocmim liste de toți elevii din cartier și...

— Adică să umblați din casă în casă...

— Ba să stăm locului și, încă pe la începutul verii, cum ne intra un elev din clasele IX-XII în librărie, noi îi și luam măsură de... cărți (numele, clasa, școala...). De la cei pe care i-am înscris au aflat și ceilalți din cartier, care singuri au venit să-i trecem în evidență. Și-n toamnă, cînd au început cursurile și o dată cu ele cozile și asaltul la cărți, la unitatea noastră, în loc ca elevul să-și aștepte nerăbdător rîndul, îl așteptau pe el cărțile gata împachetate. Pe cei plecați în tabere sau în excursii cu școala i-au așteptat pînă la înapoierie. Am vîndut sute și sute de pachete.

Dar nea Nica e obișnuit nu cu sutele, ci cu miile. Numai caiete

se vînd lunar, în librăria pe care o conduce, pînă la treizeci de mii, iar cărți — două-trei mii pe lună.

Împreună cu ajutoarele lui — Emilia Cîlîodaru, Eugenia Căpășină și Maria Ionescu, care și ele au deprins felul de a fi, deschis, șugubăt, insistent, al lui nea Nica — el face să circule toate aceste concentrate de cultură, încă mirosind a tipar.

Numai cu... covoarele fi merge prost. Se vînd din ce în ce mai greu. Sînt marfă nevandabilă. „Covoarele” sînt de fapt acele fișii de hîrtie imprimată cu motive geometrice sau florale, folosite cu ani în urmă drept tapet.

Dar acum oamenii își cumpără covoare de iută, naționale, plușate, fapt pentru care hîrțile colorate — și prost colorate, la drept vorbind — rămîn în rafturi, spre falsă supărare a lui nea Nica. Marfă nevandabilă, deh.

★

Numărul cumpărătorilor a sporit de cînd în cartier și-a deschis porțile Școala medie „Dimitrie Bolintineanu”. Foarte mulți dintre elevii de aici, ca și colegii lor din celelalte școli apropiate, au biblioteci personale de cîteva sute de volume. Și, bineînțeles, sursa materială și adesea agitatorică a acestor biblioteci e tot gestionarul Librăriei nr. 30. Mihai Colibășeanu, elev în clasa a VII-a la Școala nr. 23, sau Anghel Micșunel, Rozorea Dumitru, Roșanu Eugen de la „Dimitrie Bolintineanu”, trec cel puțin o dată pe săptămîină pe la nea Nica să afle ce nouăți au mai apărut.

Dar nu numai elevii sînt „de-ai casei”, oaspeți obișnuiți ai librăriei, ci și manipulantul Vasile Popescu de la I.T.B., mecanicul Gheorghe Mazilu de la „Vulcan”, cazangiu Ilie Barbu de la uzinele „23 August”, inginerul Ion Pîrvu de la „Vulcan” ș.a. Pîrvu e clientul librăriei încă de pe cînd era student, ca și tînăra actriță Magda Tușianu, precum studentul Emilian Petrovici de la filologie, pasionat cercetător al rafturilor Librăriei nr. 30 încă de la

INVENTAR...

vîrsta cravatei de pionier și a pantalonilor scurți.

Dar clienții lui nea Nica nu vin pe la el numai pentru a cumpăra cărți, ci și pentru a-l ajuta la difuzarea lor. S-a format aici un fel de colectiv încheșat de la o zi la alta — un colectiv entuziast, tineresc, din care fac parte: profesorii de limba română Maria Grigoraș, Augustin Cernău (acesta, personal, a difuzat zeci de volume din literatura noastră clasică și contemporană), profesorul de științele naturii Ștefan Niculescu, matematicianul Dumitru Popescu, Nicu Constantin, secretarul organizației P.M.R. din cartier etc. Și numărul cumpărătorilor — al celor ce îndrăgesc cartea — crește într-una.

Gospodinele, acele gospodine al căror gust pentru citit a mijit de prima dată aici, în cartier, la cercurile de lectură inițiate și sprijinite de organizația P.M.R. nr. 35, au devenit și ele cliențe credincioase ale Librăriei nr. 30. Și dacă întîmplător, dimineața, cînd se întorc din piață, îl întîlnesc pe librar, îl opresc întocmai cum ai opri poștașul care trebuie să-ți aducă scrisoarea mult așteptată:

— Tovarășe Nica, volumul ăla, știi dumneata, de care ți-a spus și fii-miu, l-ai primit?... Da' altceva? Altceva ce a mai scris acu' de curînd Nicuță Tănase?

★

Iată pe scurt inventarul librăriei din Parcul Alexandria pe ultimii zece ani. Zece ani de cînd N. Nica e librar aici, în cartier.

Și inventarul rămîne deschis. Așa că putem spune — fără a face jocuri de cuvinte — vorbind despre Librăria nr. 30, care oglindește biografia culturală a întregului cartier: „deschis pentru inventar”.

Silviu GEORGESCU
Fotografii de Elena GHERA

După ora închiderii.

— Lasă astea jos și adu-mi din depozit cîteva volume din „Setea” și „Unu, doi, trageți ușa după voi” de Sarroyan.

EDWARD HARTWIG: Portret cu mânuși.

GALDINSKI OLGIERD: Negustoreasa din Toruń.

FOTOGRAFI POLONEZI EXPUN LA BUCUREȘTI

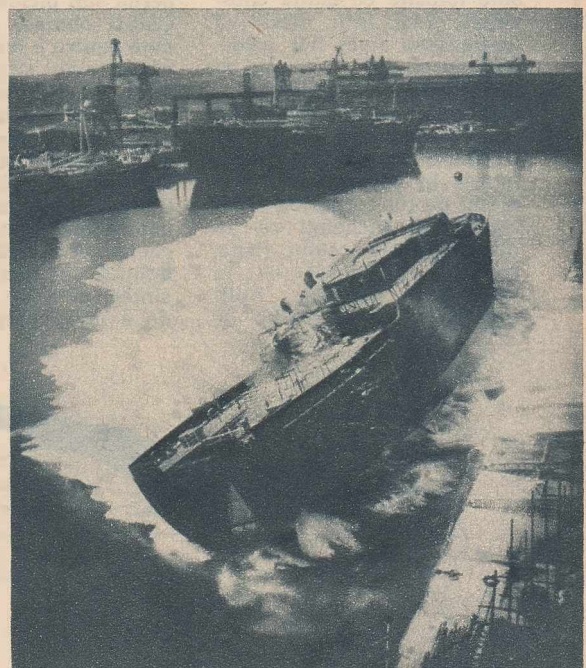
Ca urmare a colaborării dintre Asociația artiștilor fotografi din R.P.R. și Uniunea artiștilor fotografi polonezi, anul acesta a avut loc un schimb de expoziții de fotografii artistice între cele două organizații.

La 23 August, cu ocazia celei de-a XX-a aniversări a eliberării țării noastre, s-a deschis la Varșovia, la Palatul culturii, o expoziție cuprinzînd 150 fotografii artistice românești, care s-au bucurat de o bună apreciere din partea specialiștilor și a publicului, iar în luna decembrie s-a deschis, la București, în sala A.A.F. din str. Brezoianu, o expoziție a artiștilor fotografi polonezi.

Cele 150 de lucrări expuse la București prezintă momente semnificative din viața și munca poporului polonez. Dintre expozanți remarcăm artiști binecunoscuți ca: Edward Hartwig, Benedykt Donyś, Iani-na Gardzielenska, Tadeusz Link, Sigmunt Szargut-Szarek și alții.

Reproducem cîteva fotografii din această expoziție. Se remarcă gama largă de preocupări a artiștilor fotografi polonezi, originalitatea în rezolvarea anumitor teme și tehnica desăvîrșită care, de altfel, caracterizează și întreaga expoziție.

Ing. **Silviu COMĂNESCU**

UKLEJEWSKI IANUSZ: Lansarea laterală.

MAKAREWICZ HENRYK: Uzina de aluminiu de la Skawina.

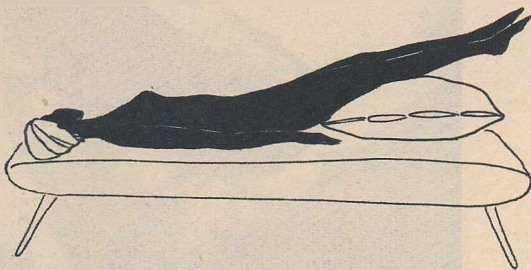

SÎNTEȚI GATA PENTRU REVELION?

Doar cinci zile au mai rămas. În ciuda calendarului și a meteorologiei, dulcea febră a pregătirilor a mai crescut cu câteva grade și nu se va opri pînă în ultima seară a anului. Va trebui să fie o „noapte de pomină”, de care să-și amintească fiecare cu plăcere. Iar reușita ei depinde tot de fiecare din cei prezenți. Gazdele, ca și oaspeții, cu tot felul de griji legate de organizare, de pregătirea darurilor pentru cei dragi și toți cu străduința de a oferi celor din jur o înfățișare demnă de seara de revelion. Așadar, iute-iute citeva noi sfaturi de ultimă oră.

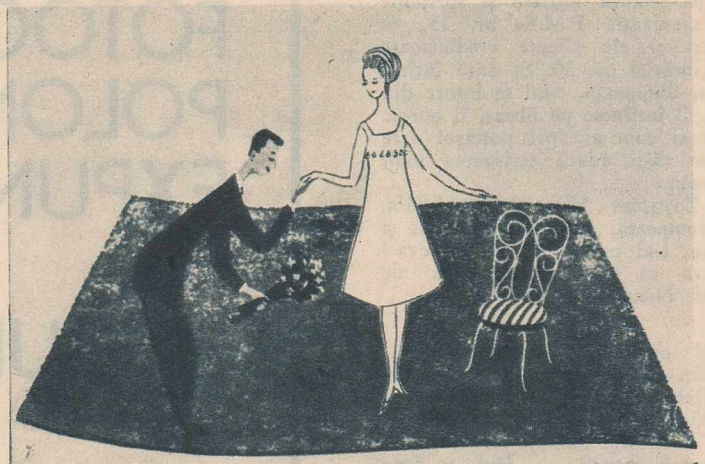
FRUMUSEȚEA LA „MINUT”. Cam așa se întâmplă de obicei: prinsă de treburi pînă în ultima clipă — mai ales dacă ești gazdă — te uiți la ceas și vezi că ți-a rămas pentru a te îmbrăca și pune la punct numai o oră. 60 de minute care trebuie folosite cu multă chibzuială. Mai întâi oferiți-vă destinderea unei băi calde. În timp ce cada se umple cu apă caldă, curățați-vă obrazul cu o cremă sau lapte demachiant (5 minute). Cu părul apărat de o plasă, intrați în baie și faceți un masaj pe tot corpul cu o perie aspră. Încheiați cu un duș rece sau cald (baia, masajul și dușul — în total 10 minute). Aplicați pe obraz o mască de

gălbenuș de ou cu zeamă de portocale — în cazul tenului uscat — sau de albuș cu zeamă de lămie — pentru un ten gras sau normal — iar pe ochi comprese cu ceai de mușetel. Cu masca pe obraz, odihniți-vă pe întuneric, întinsă pe o canapea și cu o pernă sub picioare (15 min.). Clătiți obrazul cu apă caldă pentru a îndepărta masca și apoi stropiți fața și gîtul cu apă rece (3 min.). Pentru un machiaj minuțios rezervați 10 minute, iar periatul părului și pieptănatul durează cel mult 7 minute. Cu cele 10 minute necesare pentru îmbrăcat, ora s-a încheiat. O ultimă privire în oglindă vă încredințează că sînteți gata de plecare sau de a primi oaspeți.

NU E SIMPLĂ „ETICHETĂ” obiceiul de a nu veni în ospetie cu mina goală. Prezența unui oaspeț drag e, firește, cadoul cel mai prețios, dar nimic nu-l împiedică pe musafir să aducă gazdelor o mică atenție — un dar, o sti-

clă cu băutură, un buchet cu flori — mai ales dacă vine pentru prima dată în casă. Și, oricine știe — nu-i așa? — că florile se desfac din țiplă înainte de a fi oferite stăpînei casei.

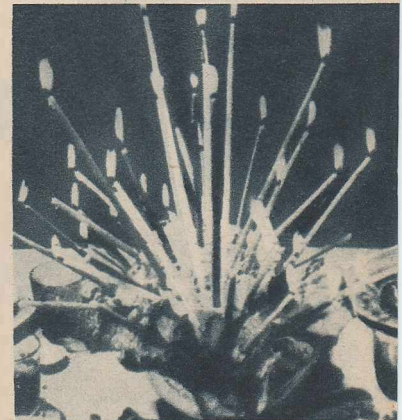
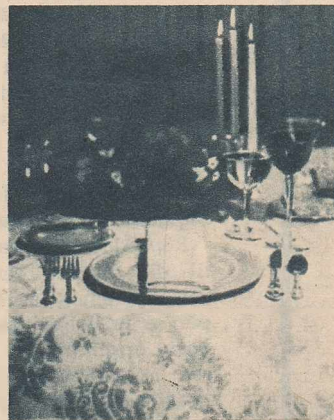

CINE EȘTI, FRUMOASĂ MASCĂ? Revelionul e și prilej de petrecere cu măști și deghizamente. Poate că nu mai e timp pentru a pregăti un costum de carnaval. Dar o mască de mătase neagră ori pălăriile hazlii de cotilion se găsesc sau se confecționează ușor și ridică simțitor tonusul veseliei. Iar pentru amatorii de jocuri de societate amintim: pantomima, proverbele, gajurile etc. Vă recomandăm volumul — Xenia Nicolau: „Activități distractive”, Ed. de stat didactică și pedagogică, București.

CLASIC SAU MODERN, tabloul oferit de masa întinsă și împodobită încintă deopotrivă simțul estetic și cel gustativ. Decorul clasic se bazează pe tradiționala față de masă albă pe al cărei fond strălucesc tacimurile și vesela de sărbătoare. Ornamentația folosește aci, alături de desenul discret al veselei de porțelan, accentele de culoare ale unei jardi-

niere cu flori sau ale unei fructiere în care merele ionatane și perele pergamute se învecinează cu globuri de sticlă argintată. La un revelion de tineret, într-o ambianță modernă, se preferă un decor policrom, cu vesela din faianță în tonuri vii. Masa e împodobită cu rămurele de brad sau visc, panglici de celofan colorat, servetele imprimate cu motive

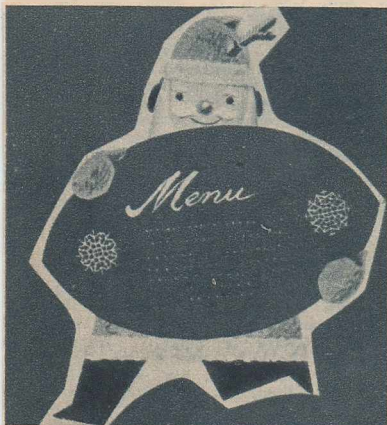
ȘI DANSUL LA MODĂ mai poate fi învățat în zilele rămase pînă la Anul nou. Se pare că în țara lui de baștină — Laponia — se numește „Letkiss” și are darul de a-i ajuta pe cei ce-l practică să suporte mai ușor clima rece din regiunile boreale. La noi însă a apărut încă din vară, importat pe litoral de oaspeții din țările scandinave și răspîndit cu iuțea fulgerului în rîndurile tineretului. Dacă aveți vreo cunoștință care a vizitat în vara aceasta Mamaia, nu-i dați pace pînă nu vă învață acest dans care a fost, de altfel, demonstrat sub numele de „Nienka” în cadrul unei emisiuni a Clubului tineretii de la televiziune.

Uluitoarea dispariție a unui cap liniștit

Schiță de Vasile BĂRAN
Ilustrație de
Angi PETRESCU-TIPĂRESCU

nostime. Se pot adopta și formele de decor mai fantaziste, ca acest joc de lumini obținut dintr-o prozaică varză în care s-au infipt luminări și, eventual, artificii; ele se vor aprinde la ora 12. Și încă un amănunt în atenția gazdelor: în dreptul fiecărui tacim un desen nostim sau o carte de vizită decorată festiv prezintă lista de bucate.

Stăteam acasă, seara, cînd soneria începu să țipe și în ușă se ivi un trup de om fără cap. Era într-adevăr surprinzător să dai cu ochii de o asemenea apariție cu totul neconvenabilă.

Trupul înălțat pe două picioare, ca niște catalige, își mișca într-o parte și-n alta minile grăsuțe, vrînd să-mi explice, probabil, scopul vizitei, dar oricît m-am străduit, n-am reușit să-l pricep.

L-am invitat înăuntru. Nu sînt nici superstițios și nici fricos, mărturisesc însă că, în clipele acelea, îmi ciănțăneau dinții. Am întins spre el fotoliul și m-am așezat mai la un colț, lângă bibliotecă, cu băgare de seamă să pot sări, la nevoie, după rafturi. Dar trupul se purta cumsecade, ba chiar cu o oarecare stăciune, și, pînă să se așeze, a făcut vreo patru piecăciuni.

— Fumezi, vrei o dulceață, un lichior? — l-am întrebat eu fără să mă fi gîndit că dacă omul n-avea cap, n-avea, în mod sigur, nici gură. El mi-a mulțumit apucîndu-se ușor și, spre totala mea surprindere, a servit și o țigară, și o dulceață, și un lichior de-a dreptul cu gîtul.

Apoi s-a uitat la ceas. Era pesemne grăbit — se vedea asta și după cum își tremura degetele pe marginea fotoliului. Unde mai văzusem eu ceasul ăsta?

M-am uitat mai cu atenție la mina cea pufoasă și m-am simțit scuturat, dintr-o dată, de un acces de febră. Era ceasul lui Trișcă. Și mina era a lui. Îi știam bine degetul mare înțepenit și întors invers ca gîtul unui bîțian.

— Trișcă, ce-l cu tine? Unde ție capul? — l-am zgîlțit de umeri. Cine ți l-a luat?

— Nu mi l-a luat nimeni, frățioare — se auzi vocea și, înflorat, băgal de seamă că Trișcă vorbea destul de bine și fără cap.

— Atunci unde-l? — mă uitai eu împrejur. Ți l-a luat totuși cineva. Cine?

Nu pot zugrăvi aici întreaga mea furie.

Doar știam bine că Trișcă nu făcuse niciodată nimănui vreun rău, că toată viața a vegheat asupra-i, pipăind dinainte și cu mare grijă locul unde avea să-și așeze, mergînd, piciorul. Călătorind, lăsa vecinului tot aerul din compartiment, ieșind pe culoar. Erau chiar momente cînd se ferea din calea tuturor, cînd ocolea, pe oricine, stătea ascuns, chirchit și nemîșcat pînă cînd toți cei de care nu voia să fie văzut treceau și se depărtau... Nici în cuget nu-nărăznea să impună altuia vreo idee de-a sa și nici măcar cu privirea nu supărase pe cineva. Cînd în față îi apărea ceva care l-ar fi putut chema și ispiți, ochii lui albaștri și fără pretenții se acopereau repede cu genele.

— A fugit singur! — îmi explică Trișcă. Stăteam așa, într-o după-amiază, ca de obicei, cu picioarele întinse și ochii în tavan. Mă uitam la o musculiță care se tot învîrtea încoace și-ncolo și am ațipit. Cînd m-am trezit, capul nicăieri. Pesemne că a pîndit pînă am adormit și a șters-o bînișor.

— Unde? Încotro? — Îi ascultam eu din ce în ce mai uluit.

— Păi tocmai asta e: nu știu. Mi-a lăsat un bilet.

Îi smulsei hîrtia și citii: „Stăpîne, înțelegi cred că și răbdarea are o limită. Am răbdat 10, 20, 30 de ani, dar vezi dumneata: nu sînt umbrelă. Adio! Fostul dumitale cap”. Mai jos un P.S.: „Nu se mai putea”.

— Adică ce nu se mai putea?

— Știu eu ce-ar fi vrut, ce-l trecea prin mînte? — se întrebă și Trișcă într-o mare nedumerire. Poate să-l port în brațe. Or, eu, mă știi... Nu cred să-l fi persecutat. M-am purtat cu el ca și cu minile, ca și cu picioarele: l-am hrănit, l-am odihnit slavă domnului, nu l-am pus la nici o caznă... Dar știi cum e o vorbă: ți se urăște și cu binele.

Nu se poate! Trebuie să-l aduc înapoi capul — m-am hotărît eu. Ia uite ce l s-a năzărit? Tu-ți vezi de somnul tău și, deodată, te trezești, așa, hodoronc-tronc, fără cap! Era de datoria mea să-l ajut. Dacă o fi să colind toată lumea și tot am să-l găsesc, m-am ambiționat eu. Îi cunoșteam dintr-un million: fruntea albă, liniștită, ochii inexpressivi ca o apă în care nu se petrece nimic... Mă și vedeam zburînd peste cîmpuri, sărînd morile, îndoind sub tălpi nulele, viscolind costreii, sperînd prin cîmpuri păsările și lăsînd în urmă ceruri după ceruri, ca niște ciururi constelate.

Înflăcărat, l-am destăinuit lui Trișcă planul meu. M-a ascultat cu atenție, apoi s-a ridicat din fotoliu, gata să plece.

— Nu încerca, n-are nici un rost — m-a liniștit el.

— Cum nici un rost? Am să fac totul să ți-l aduc — am jurat eu.

— Nu-i vorba de asta — vorbi Trișcă domol și mediativ. Poate c-o să-l găsești, dar n-aș vrea să-l mai iau...

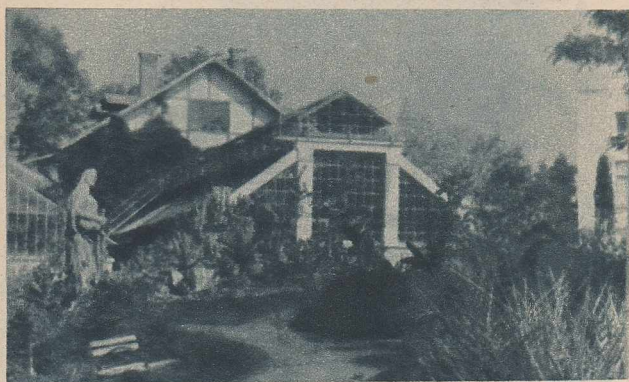
— Trișcă — m-am cutremurat eu. Nu-ți dai seama!

— Îmi dau, îmi dau — iovi Trișcă cu degetele marginea fotoliului — dar vezi tu, cînd ai cap, toți îți cer să faci ceva cu el... Așa, nimeni nu mă poate lua în seamă. Înțelegi avantajul? Cînd aveam cap mi se părea că între temple se află închisă, ca între niște gratii, o ghionoaie cu aripi puternice care se zbătea tot timpul să iasă de-acolo, făcînd să mă doară mereu fruntea. Pe cînd acum, e atîta liniște cum nici nu-ți poți închipui. Stau cît vreau, unde vreau, nici un gînd nu mă îmboidește: fă asta sau fă ceea. Îți mulțumesc, dar mă simt mai bine fără cap, mult mai bine. Pot spune chiar că sînt fericit!

Și răsucindu-se, Trișcă plecă ușor spre ușă. Pînă să-l ajung coborîse deja scările.

GRĂDINA BOTANICĂ DIN CLUJ

Un colț din Grădina botanică și câteva din nolle ei sere.

„Când a fost înființată Grădina botanică din Cluj și ce rarități se găsesc azi în colecția ei de plante?”

Ilie MARCEL
Galați

Răspunde ONORIU RAȚIU,
directorul Grădinii botanice din Cluj.

Grădina botanică din Cluj a împlinit recent 44 ani de existență. Ea se întinde spre dealul Feleacului, pe trei din colinele formate de terasele diluviane ale Someșului Mic.

Tratăta cu indiferență în trecut, Grădina botanică se bucură azi de sprijinul larg al statului. În ultimii ani a fost construit și dat în folosință aici un impresionant complex de sere moderne adecvate cultivării unor plante provenite din cele mai îndepărtate regiuni ale globului.

Correspunzător cu necesitățile, suprafața Grădinii botanice se împarte în mai multe sectoare. Astfel, în sectorul plantelor ornamentale, la intrarea în grădină, sînt cultivate, în afară de cele peste 500 soiuri de trandafiri, colecții bogate de lălele, stînjenei, cane, gherghine etc.

Sectorul fitogeografic reprezintă în ansamblu principalele tipuri de vegetație din zona temperată, din care amintim flora est-asiatică, cu numeroasele specii de liliac, berberis, magnolii, peri, pruni, cireși, flora Caucazului, Alpiilor și Piri-neilor, flora Balcanilor și zonei mediteraneene. Flora atît de bogată a țării noastre este de asemenea reprezentată prin vegetația dunelor maritime din Dobrogea, a Munților Carpați, a Cîmpiei Ardealului, Banatului, Olteniei etc.

Sectorul economic este astfel ame-

najat înclt să prezinte vizitatorului sau cercetătorului principalele plante utile cultivate în România (tehnice, alimentare, medicinale, melifere).

Noul complex de sere, ca și vechile sere ale Grădinii botanice, adăpostește plante tropicale și subtropicale, ca bananierul, arborele de cafea, vanilia, dafinul, eucaliptul, ananasul, piperul, nuferi tropicali, ca de exemplu celebra Victoria amazonica cu frunzele sale avînd un diametru de peste doi metri, Nymphaea zanzibariensis, papiusul, restia de zahăr, mimoză, plante insectivore și carnivore, multe specii de palmieri și orhidee, plante suculente africane și mexicane etc.

Majoritatea plantelor aflate în patrimoniul Grădinii botanice clujene provin din relațiile de schimb pe care le întretinem cu peste 500 de instituții similare din țară și de peste hotare, aparținînd unui număr de 76 state.

Grădina botanică dispune de asemenea de un mare ierbar, ce înseriază peste 550.000 coli cu plante, și un muzeu botanic (unicul de acest gen din țară) în vitrinele cărui pot fi văzute aproximativ 11.000 exponate, reprezentînd cele mai interesante plante sau organe de plante de pe glob. Dintre expozitiile valoroase ale muzeului remarcăm cele două exemplare de *Welwitschia mirabilis*, plantă pe cale de dispariție azi, considerată monument al naturii, adevărată fosilă vie ce crește pe nisipurile deșerturilor din Angola.

Grădina botanică, prin bogăția ei floristică, prin construcțiile sale moderne ce ocrotesc colecții de o mare valoare științifică, prin frumusețea peisagistică, a devenit în ultimii ani și un obiectiv turistic de mare atracție.

MEȘTERUL MANOLE

„Doresc să cunosc originea legendei meșterului Manole”.

N. POTOROACĂ
pensionar, Asău, rn. Monești
și **EREMIA ION**
tîmplar, Suceava

Răspunde conf. univ. I. C. CHIȚIMIA, de la Universitatea București.

Cules, acum o sută și mai bine de ani, cîntecul bătrînesc despre meșterul Manole a dat loc la numeroase discuții. În primul rînd s-a observat că un asemenea cîntec există și la popoarele vecine din sudul Dunării și s-a pus întrebarea dacă a trecut de la aceste popoare la românii sau a luat naștere independent.

Cercetările tot mai largi în domeniul culturii și literaturii populare au arătat că superstiția zi-

dirii de vii a unei ființe omeneste, pentru întărirea zidurilor, este veche și foarte răspîndită în lume. Astăzi se știe că nu se atîlă colț pe pămînt în care să nu fi existat această credință. Pînă acum 50-60 de ani dănuia și la poporul nostru o asemenea superstiție. Ea se manifesta prin obiceiul unor constructori de a „fura” cu o sfoară statura unui om. Sfoara era apoi îngropată la temelia clădirii. În alte țări europene se „îngropa” umbra cuiva (Germania). Iar dacă uneori se întîmpla ca persoana vizitată să moară, superstiția căpăta tîrzie.

Dar dacă superstiția în sine este de răspîndire mondială, cîntecul pe baza ei au luat naștere în special în Peninsula Balcanică și pe teritoriul țării noastre. La greci cîntecul se rezumă la descrierea ofi-cierii sacrificiului: femeia este u-

cisă fără milă pentru întărirea podului de peste Arta. În schimb, la o vibrație umană se ridică variantele albaneze sîrbo-croate și bulgărești, în care femeia căzută la sorți este zidită de vie spre durerea nemăsurată a soțului. Acestea i se lasă, la cerere, ferestruici la ochi și la sîni, să-și vadă copilul și să-l alăpteze în continuare. Tema specifică se referă mai ales la zidirea cetății Scutari din Albania.

În cîntecul românesc, tragedia umană este mărită de nefericirea meșterului zidar, care pe lîngă că-și pierde soția, este pedepsit, de stăpînul locașului ridicat, să piară pe acoperiș, împreună cu cafelele lui (li se retrag schelele și scările). Aceștia însă își meșteresc, ca în mitul grecesc al lui Dedal și Icar, aripi din sîndrilă, cu care încearcă să zboare, dar se prăbușesc pe pămînt și pier. De data aceasta tema privește, în unanimitatea variantelor, zidirea Mănăstirii Argeșului.

Așadar, plecînd de la o superstiție larg răspîndită în lume, în Balcani și în țara noastră au prins viață o serie de cîntece cu note specifice la fiecare popor. Un impuls comun și un contact de creație a existat la aceste popoare, fiindcă a existat și un contact de populație, mai ales pe calea păstoritului, dar fiecare din ele și-a realizat în mod diferit cîntecul și faptul acesta interesează în primul rînd.

EURIPIDE LA TIMIȘOARA

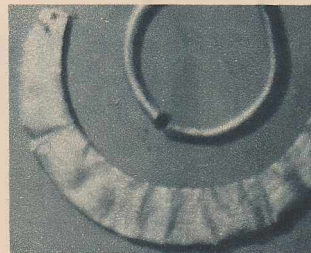

Euripide este prezentat, în această stagiune, pe scena Teatrului de stat din Timișoara, cu piesa sa „Ifigenia în Taurida”. Spectacolul se bucură de succes. Fotografia pe care v-o trimitem redă o scenă din piesă. În rolurile principale: Gilda Marinescu (Ifigenia) și Șt. Iordănescu, artist emerit (regele Thoas). Regia: Iannis Veakis.

G. MANOLESCU
secretar literar

URME HUNICE

La Balaci în raionul Roșiori de Vede s-a descoperit recent un mormînt hunic. Alături de oseminte, în mormînt se aflau o platoșă de aur în greutate de 400 grame și diverse alte obiecte de podoabă. Piesele au fost cercetate de arheologii prof. D. Berciu și Suzana

Dolinescu-Ferche de la Institutul de arheologie. Alt mormînt al unei căpetenii hunice a fost descoperit în comuna Dulceanca din același raion. Fotografia pe care v-o trimitem redă platoșa și o brățară de aur, ambele din mormîntul de la Balaci.

Prof. Petra VOIVOZEANU
Roșiori de Vede

CREANGĂ PESTE HOTARE

„In ce măsură este răspîndită peste hotare opera lui Creangă?”

Valeriu SĂNDULESCU
Bacău

Studiile asupra operei marelui nostru povestitor efectuate de diferiți istorici și critici literari străini, precum și numeroasele traduceri ale scrierilor sale atestă faptul că Ion Creangă este tot mai mult prețuit dincolo de hotarele țării. Astfel, ideea că opera lui Creangă este aproape intraducibilă și că partumul și originalitatea creației sale se sesizează mai greu de un străin se vedește dezmințită de realitate. Datele pe care le publicăm în rîndurile de față ca răspuns la întrebarea dv. confirmă aceasta.

Povestirile lui Creangă au fost traduse (uneori adaptate) în 32 de limbi, printre care albaneză, arabă, cehă, chineză, engleză, franceză, germană, greacă, idii, în nouă din principalele limbi din India (printre care bengali, hindi, urdu), italiană, maghiară, polonă, portugheză, rusă, ucraineană, sîrbo-croată, slovacă, spaniolă, tătară, turcă, vietnameză etc., însumînd 101 volume, în ediții separate. Scrierile clasicului nostru au fost înscrise în peste patruzeci de culegeri antologice.

Primele traduceri din Creangă s-au făcut chiar în timpul vieții sale. În 1882, Mite Kremnitz publica la Leipzig o antologie de proză românească „Rumänische Märchen” în care se găseau și două basme de ale lui Creangă. În limba franceză apare, cu 12 ani mai tîrziu, un volum intitulat „Sept contes roumaines” în traducerea lui Jules Brun, însoțită de o introducere semnată de Léon Bachelin. Acestea au fost primele. Cel mai recent volum a apărut în Italia, în iulie 1964, purtînd numele „Soacra cu trei nurori” și cuprinzînd aproape toată opera lui Creangă.

Titlurile traduse pînă acum — 21 — cunosc numeroase variante publicate de peste 420 ori (ne referim și la inserarea în reviste literare) traduse de circa 90 de scriitori. „Capra cu trei iezi” a avut mai mult de 50 variante, în 24 limbi; „Aminciri din copilărie” — 40 variante, în 15 limbi etc.

În momentul de față scrierile lui Creangă se găsesc incluse în alte câteva antologii în curs de apariție în Statele Unite, Elveția etc.

OPINII ALE CITITORILOR

„Nu sînt de acord cu apariția în coloana revistei a unei rubrici de modă ca atare. Pentru asta există revistele de modă specializate. În Flacăra să se vorbească însă despre activitatea, despre munca de creație în domeniul producției materialelor textile, al confecțiilor etc.”.

Nu mai este nevoie să spunem că aceasta este părerea unui cititor și nu a unei criticoare. Este vorba de scrisoarea tovarășului Ilie Gheorghie, tehnician constructor din București. Nu împărtășim decît parțial punctul său de vedere. Sîntem adică de acord cu el să publicăm — și vom publica — materiale oglîndind munca celor ce ne asigură veșminte frumoase și bune. Credem însă — și o dată cu noi foarte mulți cititori — că înfățișarea din cînd în cînd a unor modele de rochii, haine, paltoane etc. se încadrează perfect în profilul unei reviste ilustrate de actualitate cum e „Flacăra”.

Cititorul nostru ne mai face un reproș: că „am părăsit” publicarea unor imagini color în paginile revistei. Nu. N-am părăsit de fel acest mod de reflectare a realității. Imagini color mai apar, și amintim în acest sens cele de la Expoziția realizărilor economiei naționale, unele reproduceri după lucrări de artă plastică și altele. Poate că s-ar cere să publicăm asemenea imagini mai des. Vom reexamina posibilitățile noastre și ne vom strădui să satisfacem în măsură cît mai mare această cerere.

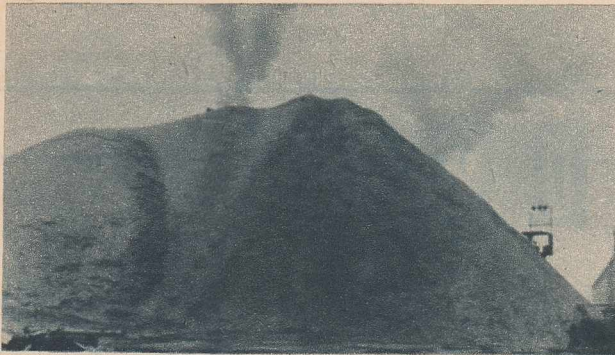
Scrisoarea corespondentului nostru se încheie cu o seamă de aprecieri pozitive cu privire la felul în care apare în general revista. Îi mulțumim. Și pentru laude, și pentru critici.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Doina Totolici, elevă, Dorohoi, str. Al. I. Cuza 20: teme diverse, ilustrate; Zina Banu, inginer, Hunedoara, str. 23 August 15: teme diverse; Carmen Iasa, elevă, Alba Iulia, cal. Moșilor 40: teme diverse, ilustrate; Costel Gavrilă, Iași, Socola-Nicolina, bl. B2, et. 3, sc. A, ap. 2: filatelie, ilustrate; Liliana Căzănel, mașinistă, Pepiniera centrală Govora, rn. Rm. Vilcea: cinema, ilustrate; Rodica Oprea, elevă, București-45, str. C. A. Rosetti 10, rn. 30 Decembrie: teme diverse; Dumitru Marghină și Teofil Anghel, contabili, Gănești, rn. Bujor, reg. Galați: teme diverse, ilustrate; Doina Brădișteanu, studentă, Craiova, str. Lomonosov 17: literatură, sport, ilustrate; Mioara Morțeanu, asistentă medicală, Pitești, str. Victoriei 110: probleme medicale, cinema, ilustrate; Dinu Teodor, elev, Șc. medie horticolă Bechet, rn. Corabia: filatelie, ilustrate; Neli Baicu, elevă, Alexandria, str. Proletari 177: ilustrate; Traian Bogdan, desenator, București, str. Dr. Felix 8, rn. 30 Decembrie: ilustrate; Coca Nedelcu, Săteni, com. Aninoasa, rn. Tirgoviște: filatelie, cinema; Jana Burtescu, elevă, Craiova, str. Alexandru cel Bun 9: ilustrate; Ion Corjaru, tîmplar, Corbeni, bl. 15 A, rn. Curtea de Argeș: ilustrate; Ana Coandă, funcționară, Deta, str. Titulescu 21, reg. Banat: muzică, literatură, ilustrate; Marin I. Buică, student, București, bd. Muncii, bloc M61, sc. 5, ap. 87 (Balta Albă): teme diverse, ilustrate; Nicolae Barbu, maistru, Buzău, str. Sculpturii 37: ilustrate.

DE LA CORESPONDENȚI

Un vulcan în erupție! Nu! „Un munte” de... tocătură de lemn pentru Combinatul de celuloză din Suceava. (Jenică Roșu, funcționar, Burdujeni)

Când Luna se joacă... (Viorel Lupea, Cluj)

POȘTA NOASTRĂ

Horia Belu, Arinis, reg. Maramureș. Bastilia a fost construită în secolul al XIV-lea ca o fortăreață făcând parte din sistemul de construcții militare ale Parisului. Mai târziu Bastilia este transformată în închisoare. Între zidurile Bastiliei fiind închiși toți adversarii monarhiei absolute (printre alții și unele ilustre personalități ale culturii sau vieții publice, cum a fost Voltaire ș.a.), temnița aceasta a devenit un simbol al absolutismului tiranic. În 1789, în timpul revoluției burgheze, Bastilia a fost dărâmată de poporul Parisului ridicat la lupta revoluționară. Ziua de 14 iulie — ziua dărâmării Bastiliei — a devenit și a rămas sărbătoarea națională a Franței.

Ceban Petrea, Odessa, U.R.S.S. 1) Cele mai lungi linii aeriene pe care zboară avioanele „Tarom” sînt București-Moscova și București-Paris. 2) Adresați-vă întreprinderii de comerț exterior „Cartimex” din București, rn. 30 Decembrie, str. 13 Decembrie 14.

Gh. Mincă, Craiova. 1) Cele mai mari clădiri din lume sînt celebre zgîrie-nori newyorkezi: Empire State Building, Chrysler Building și alții care depășesc 250 m înălțime. 2) Plicul vi l-am trimis pentru ca să vă fie mai ușor să ne scrieți cînd doriți. 3) Repetați-ne întrebarea al cărei răspuns nu l-ați înțeles.

N. Potoroacă, Asău, rn. Moinești. 1) Aloe, o specie botanică originară din regiunile semipusti ale Africii și Indiei, este într-adevăr o plantă medicinală. Sucul extras din frunzele acestei plante acționează asupra unei părți a aparatului digestiv, exercită o acțiune purgativă. În același timp extrasul de aloe își găsește unele întrebunțări și în tratamentul tuberculozei. Trebuie

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

însă să subliniem că proprietățile acestei substanțe sînt încă studiate, că în jurul lor s-au și țesut multe legende și că nu este indicat să fie folosit extrasul de aloe fără avizul medicului. 2) Desigur că Luna exercită anumite influențe asupra Pămîntului. Astfel, marea (fluxul și refluxul mărilor și oceanelor) sînt un rezultat al forței de atracție a Lunii. 3) Apa de ploaie conține diferite impurități, în funcție de starea pămîntului atmosferice prin care trece. Ca atare, utilizarea ei în locul apei distilate nu este indicată nici la umplerea acumulatorilor

lor electrice. 4) La oricare dintre cabinetele tehnice ale întreprinderilor miniere și forestiere din Comănești vă veți duce, vi se vor indica mai multe soluții și metode de impregnare a substanțelor lemnoase. Ele diferă atât în funcție de esența lemnoasă pe care vrem s-o impregnăm, cît și de condițiile în care va fi utilizat lemnul impregnat. 5) Despre legenda meșterului Manole publicăm separat, tot în aceste pagini, un material special.

V. SILVIAN

Consumați

SUCUL DE ROȘII

produs din roșii proaspete de cea mai bună calitate

Gust plăcut Bogat în vitamine

Se livrează în sticle de 250, 330 și 550 ml și în cutii de tablă de 150 și 420 ml.

De la una la alta

PIRATERIE CONTEMPORANĂ

Așa arăta postul de radio și televiziune pirat „T. V. Nordsee”, instalat pe o insulă artificială din Marea Nordului, la 9 km de stațiunea balneară olandeză Nordwijk.

Apariția, în ciuda interdicțiilor formale, a acestui nou gen de post pirat — care datorită puternicei sale antene de emisie, înaltă de 70 m, a acaparat 80% din cei 1.740.000 spectatori olandezi — se datorează lui Cornelius Verlome, un întreprinzător multimilionar olandez, proprietar de șantiere navale. După cum au transmis agențiile de presă, autoritățile olandeze au procedat însă, la 17 decembrie, la închiderea stației de televiziune pirat.

IDOLII PE PERNĂI

Cunoscând simpatia de care se bucură în rândul telespectatorilor actorii americani Vince Edwards și Richard Chamberlin, o firmă din S.U.A. a avut ingenioasa idee de a le imprima chipul pe... fețele de pernă.

Dezlegarea jocului „ÎN DOI PERI”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) TREIERATE — AC. 2) O — SU — UNSOARE. 3) BIOLOGI — LUPA. 4) ALPINIST — R — T. 5) C — E — N — AROMA. 6) B — S — FAI-NARI. 7) ARAMA — STRADA. 8) TOCILA — IA — A. 9) EZ — MIERE — ASI. 10) RACI — RIMAT — R. 11) ILA — PAPANASI. 12) EBONITA — ISIS.

POVEȘTEA VORBEI

CUVINTE COMPUSE?

Schimbările pe care le suferă în mod inevitabil învelișul sonor al cuvintelor de-a lungul veacurilor ne ascunde de multe ori faptul că ceea ce astăzi ne apare ca un singur cuvânt a fost cândva o îmbinare de două sau chiar mai multe cuvinte.

De exemplu, cui i-ar trece prin minte să considere pe *negof* ca un cuvânt compus? Și totuși aceasta era situația în latinește: *negotium* a rezultat din contopirea lui *nec* (=nu) și *otium* (=răgaz, inactivitate). Prin urmare *negotium* însemna la început contrariul lui inactivitate, deci „activitate, în-delectnicire”, specializându-se ulterior pentru sensul mai restrâns de „comerț” (fenomenul e cunoscut sub denumirea de „îngustare a sensului”).

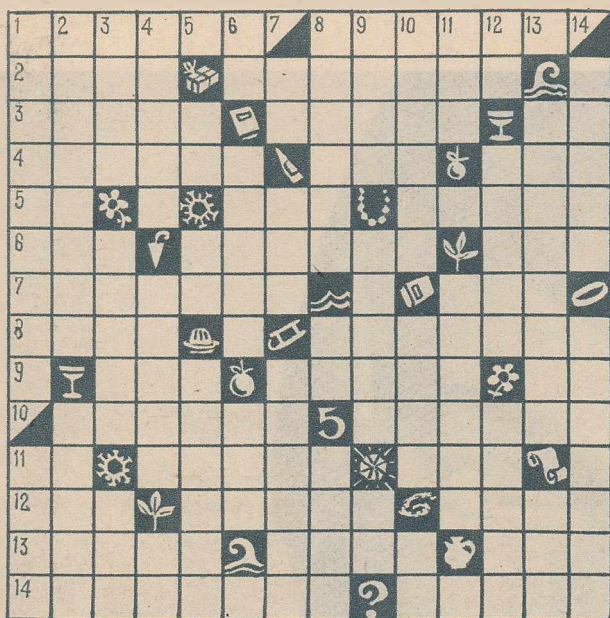
Tot aici își are locul discutarea substantivului *mijloc*. E adevărat că silaba a doua ne amintește și ca formă și ca înțeles de *loc*,

dar *mij* ce poate fi? Explicația trebuie căutată tot în limba latină, și anume în îmbinarea *medius locus* (=locul din mijloc), care prin contopire și evoluție fonetică s-a schimbat în *mijloc*.

Exemplificările noastre pot continua și cu cuvinte de altă origine. De pildă, *garderobă* provine din limba franceză, unde e evident că avem a face cu un substantiv compus: *garde-robe*. Primul termen înseamnă „păstrează” și e o formă a verbului *garder* (= a păstra, a păzi). Din familia lui mai putem cita pe *gardă* și *gardian*. Al doilea termen (*robe*) a însemnat mai întâi „lucru furat, pradă”, apoi „veșminte luate ca pradă de la dușmanul învins” și, printr-o nouă îngustare a sensului, „veșminte” în general. Primul sens al lui *garde-robe* a fost „mobilă unde se păstrează hainele, dulap” și cu acest înțeles cuvântul a căpătat rostirea românească *garderobă*. Dar sensul a evoluat, ajungând să denumească și încăperea unde se țin hainele sau totalitatea obiectelor ținute într-un dulap de haine, adică veșmintele cuiva. Cu aceste noi sensuri cuvântul a fost împrumutat din nou de limba română, în forma *garderobă* și vorbim de *garderoba* unui teatru sau restaurant sau spunem că cineva are o *garderobă* bogată.

Sorlin STATI

Podoabe

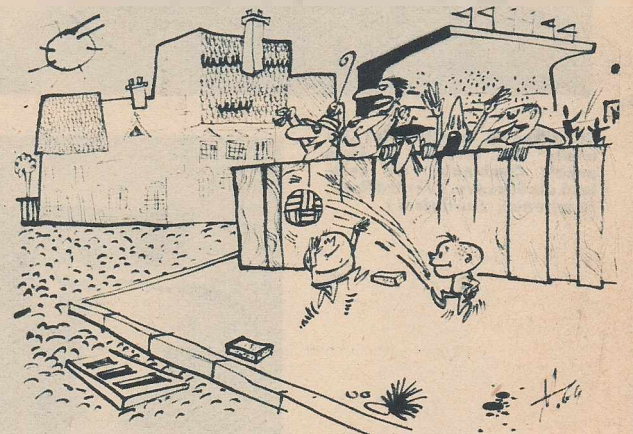
ORIZONTAL: 1) Inel — Perlă de litoral. 2) Și-a incitulat una din plăze „Găteala sultanei” — Podoabe ce și-au luat numele de la purtător. 3) Mărgele pe apă — Podoabe înmiresmate — Capăt de maramă! 4) Un inel mai mititel — În refrenul cântecului popular — Odorul ciutei. 5) Pronume — Intiul cântăreț din nai — Impodobit cu mantii de smarald și briuri șerpuitoare de argint. 6) Sufix — Perlă din șiragul de nestemate de pe Valea Prahovei — O podoabă de ziua ei. 7) Impodobeste peretele — Podoaba pușorului. 8) Cristale pentru licoarea de aur și rubin a viei — Muguraj de puf în alunii primăverii. 9) Impodobeste pieptare și cojoace (olt.) — Plantă ornamentală — Urcă scara după do. 10) A rășădi podoabele grădinii — Numele dat de greci unui fluviu în Italia... 11) ...și numele lui de azi — Florăreasa cu mărgele, cu cercei și cu inele în poezia cu același nume de T. Argezei — Podoabe întâpătoare. 12) În refrenul colindelor noastre — Cu flori învoalte — În prezent. 13) E gătită cu inele și dă iama prin frunziș — A împodobit — Intre doi

factori. 14) Impodobeste pinza cu culori (pl.) — Măsoară aurul și nestematele.

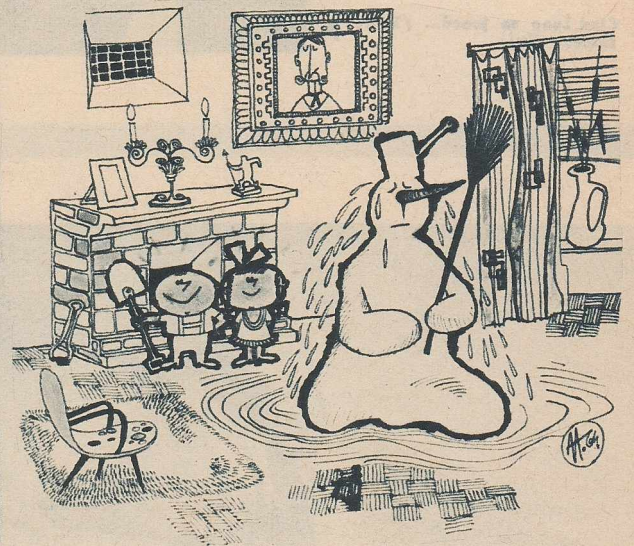
VERTICAL: 1) Autorul melodiei „Ți-am pus în deget un inel” — Își tremură frunza argintată-n vânt. 2) A scris poezia „Diamantul nordului” — Creații lirice. 3) Prețioase — Odor neprețuit — Fluviu european al cărui aur a fost cîntat de Wagner. 4) Cu capu-n nori — Vînturar — Cade!... 5) În mijloc de lagună! — Sere! — General cartaginez care s-a sinucis înghițind otrava ce-o purta mereu cu sine într-un inel. 6) Din podoabe! — Rază metalică — Afluent al Pripetului. 7) Rodica Florescu — Nume de față — Poartă răvașe. 8) Mărșica neagră din grădină — Notă muzicală — A polci cu aur. 9) Inel... în ocean — Pieptare cu înflorituri — Ten! 10) Podoabă diafană în portul de la sate — Schimb — Podoabă la cravată. 11) Măsură pe ogoare — Cînd poartă clopoței nu prinde șoareci. 12) Impodobite cu rîuri și fluturi — Înainte de... eroare — Impodobire. 13) Podoabă de sticlă — Strigăt de bucurie. 14) Indrăgostitul din „Pescuitorii de perle” — Vestit.

Sofia BUCURESCU

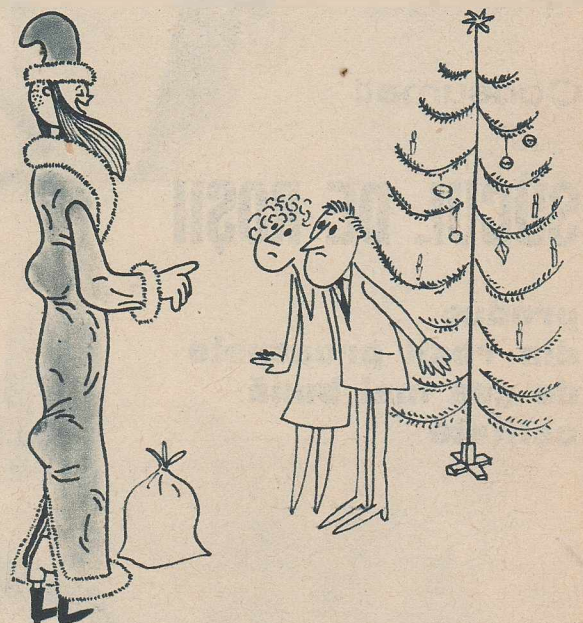
UMOR

Fără cuvinte.

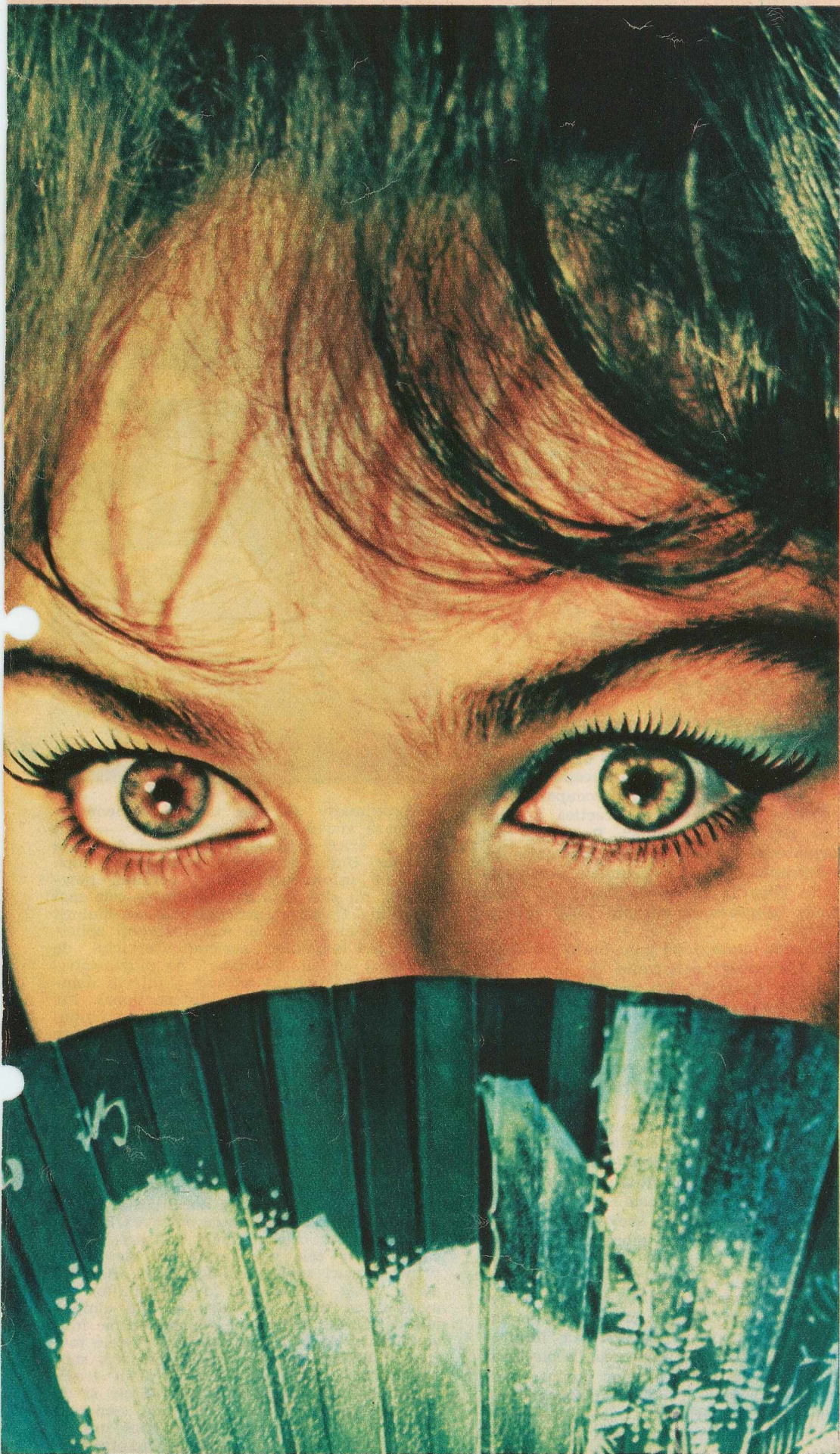
— Tiii, să vezi ce-o să se mai bucure tata și mama cînd or vedea ce surpriză le-am pregătit!!!
Adrian ANDRONIC

— Să fiți cuminți și să nu-i mai necăjiți pe copiii voștri!

Mihai GROSU

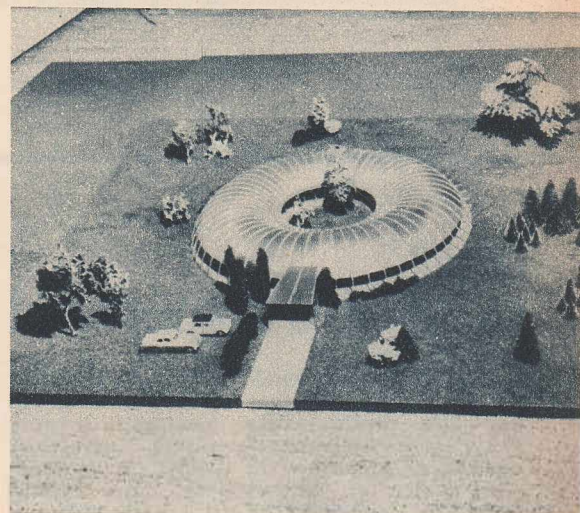

Lăsați ochii să vorbească,
dar subliniați-le expresia folosind:

- fardul pentru gene „CONTUR“;
- fardul pentru pleoape „SANDA“;
- creionul dermatograf.

NOUȚĂȚI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

O CASĂ A VIITORULUI?

Au trecut aproape cinci decenii de la „lansarea“ pe plan mondial a aluminiului — metalul alb — acest copil darnic al planetei, pe care scoarța terestră îl conține în proporție de 8,07%. Și aluminiul a justificat din plin entuziasmul pionierilor. Proprietățile lui multiple și deosebite l-au implicat în cele mai diverse ramuri ale industriei și tehnicii moderne.

Iată-l acum manifestând noi îndrăzneții. Din diferite țări ne vin vești că anumiți arhitecți și constructorii de case l-au adoptat și în industria construcțiilor. Așadar: case din aluminiu! Interesante planuri și, poate, cu mari perspective.

Iată în fotografie cum își imaginează Paul Cadovius, din Danemarca, o asemenea casă dintr-un oraș al viitorului. Formula ei este: casa-cupolă, cîntărind în total o tonă jumătate și fiind perfect transportabilă. Oare casa viitorului va fi într-adevăr din aluminiu?

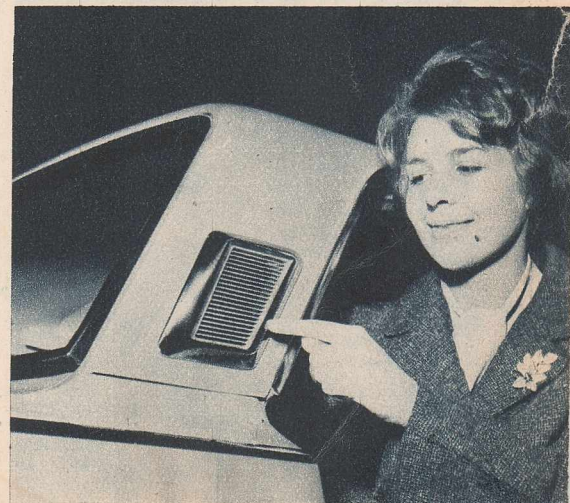
CU AJUTORUL ELECTRONICII

La uzina „Electronika“ din Sofia se fac ultimele lucrări de control al unei serii de stroboscoape-tahometri, aparate care permit măsurarea vitezelor de rotație a unor piese, ca de pildă axele de turbine, tamburii unor mari mașini, elicele de avion etc. — indicul prețios pentru aprecierea stării motorului. Cu ajutorul unor electrozi ultrasensibili, higrometrul electronic fabricat de aceeași uzină poate măsura precis, în câteva secunde, procentajul de umezeală a bumbacului cardat, a oricărei țesături sau a lemnului. Regulatorii de densitate permit, cu ajutorul razelor gama, urmărirea și reglarea automată a proceselor de preparare în industria minieră.

Printre noutățile în acest domeniu se mai numără un modulator permanent care, datorită unui sistem de semiconductori, poate controla și comanda automat anumite procese de producție complexe din industria chimică, metalurgică ș.a.

FIE PLOAIE, FIE VÎNT...

Noul model de Ford — „Cortina 1965“ — prezintă o interesantă perfecționare tehnică: sistemul aeroflow. Acesta permite improspătarea aerului din interiorul mașinii la fiecare 40 de secunde, fără a varia temperatura; amortizează zgomotul ce intră prin ferestrele deschise; asigură încălzirea completă în timpul iernii, precum și o bună vizibilitate, evitînd aburirea geamurilor în orice condiții meteorologice.

Roma: cimentul și spațiile verzi

Unul din fenomenele cele mai caracteristice Italiei postbelice este aflutul de populație rurală către centrele urbane. Peste șase milioane de țărani, muncitori agricoli și șomeri — în special din provinciile sudice — s-au revărsat către marile orașe. În mai puțin de două decenii Roma a înregistrat un spor de 900.000 de locuitori (populația actuală: 2.400.000), Milano a crescut cu 420.000 de nou-veniți, Torino cu 430.000, Napoli cu 250.000.

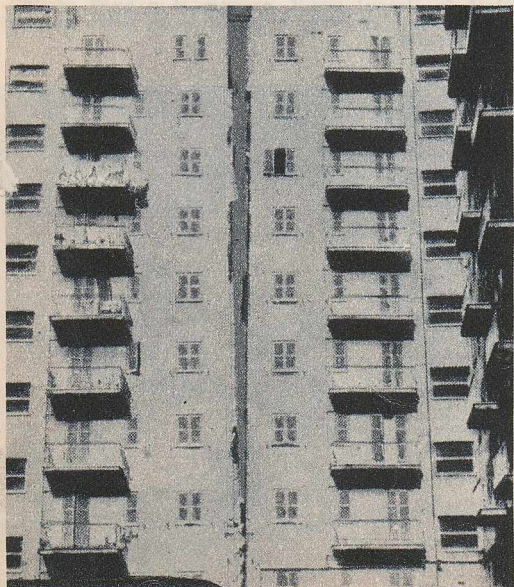
Această creștere a populației orașelor a impus o mare campanie de construcții, care a creat însă la rândul ei unele probleme serioase. Un cunoscut specialist londonez în urbanistică, profesorul Pevsner, a declarat că în nici o țară din lume n-a văzut asemenea concentrare densă de clădiri fără spații verzi, fără grădini. Potrivit unor date publicate recent de revista vestgermană „Der Spiegel”, proporția de spații verzi a Romei, calculată pe cap de locuitor, este cu mult mai scăzută decât cea a altor mari orașe europene ca Stockholm, Londra sau Hamburg. Ceea ce justifică pe drept cuvânt îngrijorarea autorităților italiene. Cu atât mai mult cu cât nu numai la Roma, ci și în alte orașe ale Italiei zidurile de cărămidă și beton au crescut neconținut în ultimii ani, fără a se asigura o proporție corespunzătoare de spații verzi.

Opinia publică italiană este unanimă în a socoti că principala cauză constă, pe de o parte, în lipsa unui plan de valorificare a spațiilor disponibile din orașe, iar pe de altă parte în faptul că acest lucru a fost exploatat de speculanți care s-au datat la o adevărată „orgie a cimentului”, construind la întâmplare, uneori fără a avea măcar autorizațiile legale.

Acum doi ani autoritățile italiene au încercat să pună capăt „orgiei cimentului”, fără însă a obține rezultatele scontate.

Perpetuarea acestei situații a determinat guvernul să pregătească o lege drastică, în

Roma: acolo unde coloșii de beton au înghițit... spațiile verzi.

virtutea căreia municipalitățile erau împuternicite să exproprieze, la prețurile din 1958, toate terenurile disponibile și să le redea în folosință numai după studierea temeinică a necesităților și planurilor de construcții. Căderea primului guvern Moro a împiedicat însă aplicarea legii, iar cel de-al doilea guvern Moro a atenuat multe din dispozițiile ei inițiale. Se pare că una din cauzele acestui „pas înapoi” s-ar datoră greutăților în găsirea sumelor necesare exproprierilor. Așa încît problema rămîne mai departe în suspensie.

D. HÎNCU

Se poate citi mult mai repede...

Sînteți siguri că știți să citiți? Dar cît de repede?

În epoca noastră, cînd necesitățile informării multilaterale sînt atît de mari, ritmul obișnuit de citire nu mai este eficient. Iată de ce într-o serie de țări a început de cîtăva vreme să se manifeste preocupare pentru găsirea și punerea în practică a unor metode de „lectură rapidă”. Rezultate mai importante pe această linie au fost obținute, spre exemplu, în S.U.A. de unele personalități. Se citează, de pildă, faptul că John Kennedy ajunsese să citească 2.000 cuvinte pe minut.

În Franța, unde după cum arată săptămînalul „L'Express” cetățeanul de nivel mediu citește doar 175-200 cuvinte pe minut (din care înțelege numai 70%) a luat naștere nu demult un „cerc de inițiere în tehnica citirii rapide”.

Cei ce doresc să obțină rezultate bune pe această linie trebuie în primul rînd să-și corecteze defectele mari ale citirii, adică: **citirea cu glas tare** — nu este admis să se folosească decît ochii, altfel ritmul încetinește de circa trei ori; **revenirea** — nu trebuie să se revină asupra celor citite; **citirea cuvînt cu cuvînt** — o limbă nu este formată neapărat din cuvinte, ci din secvențe complete, care la citit trebuie îmbrățișate dintr-o ochire.

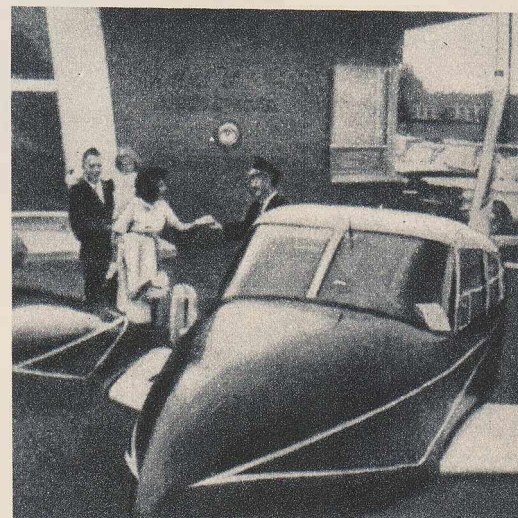
În a doua etapă sînt folosite și diverse aparate care permit efectuarea unui antrenament mecanic. Astfel, proiectîndu-se în continuu un text, se favorizează lărgirea cîmpului vizual; de asemenea, proiectarea unor cifre izolate sau a unor cuvinte grupate sau dispersate dezvoltă rapiditatea percepției. „Rateometerul” — o riglă mecanică ce coboară cu o anumită viteză de-a lungul paginii — obligă pe cititor să urmărească concentrat, atent și să accelereze ritmul.

În sfîrșit, stagiul de antrenament prevede exerciții de lectură critice, de reconstituire a unor texte și chiar de redactare. A putea să discuți un text, a ști să-l scrii singur este cea mai bună garanție că poți învăța să citești foarte rapid, afirmă specialiștii.

Care este viteza ideală? Totul depinde de ceea ce se citește. Fiindcă înșiși autorii metodei fac o mare deosebire între o carte de telefon și... o operă shakespeariană.

Viorica TĂNĂSESCU

Businessul taxiurilor zburătoare

Aproximativ 500 de taxiuri aeriene — relatează ziarul „New York Times” — sînt gata în orice clipă să-și ia zborul deasupra Statelor Unite. Prețurile, în schimb, după cum ne informează același cotidian new-yorkez, nu sînt deocamdată dintre cele mai accesibile. De altfel, articolul mai sus-amintit indică și cine sînt cei mai frecvenți solicitanți ai taxiurilor aeriene. Serviciul de transport aerian „Potomac”, de pildă, satisface în mod regulat cererile a diferiți demnitari din Washington. „International Air Taxi” din Anchorage este ocupat tot timpul anului cu transportul businessmenilor care vor să-și petreacă timpul liber vîînd ursul Kodiak în Alaska sau prinzînd o specie uriașă de somn aflată în aceeași regiune, în vreme ce „Hawaiian Air Tour” organizează excursii în insulele Hawaii.

Înfățișîndu-se ca niște automobile înaripate, originalele vehicule pot fi utilizate într-adevăr ca niște taxiuri: conducătorii lor răspund solicitanților la orice oră și își transportă pasagerii spre localitățile dorite. Micile avioane cu un motor, pot avea la bord 3 călători, iar cele cu două motoare — 4-6 călători. De cele mai multe ori ele întreprind zboruri spre unele localități aflate în afara razei de acțiune a companiilor de aviație sau unesc pe calea aerului cîmpurile de aviație suburbane. Uneori se fac însă și călătorii de mai lungă durată — cele mai frecvente, așa cum s-a arătat mai sus, spre Alaska și în insulele Hawaii. Noul trafic aerian a fost favorizat printre altele și de desființarea de către o serie de companii aviatice a unor escale de mai mică importanță, aflate în ruta avioanelor cu orar fix.

În anul 1963 taxiurile zburătoare au totalizat 59.411 călătorii, parcurînd o distanță de 15.092.984 mile. Cît privește perspectivele de viitor ale acestui gen de serviciu de transport, președintele lui „Air Taxi of Red Bank” prevede noi posibilități de dezvoltare, ținîndu-se mai ales seama de faptul că în S.U.A. există în prezent un mare excedent de aeroporturi nefolosite. Acesta constituie un aspect al problemei. Fără îndoială însă că taxiurile aeriene vor cunoaște cu adevărat o mare răspîndire dacă de ele se va putea folosi un public din ce în ce mai numeros.

Liviu MAIOR

Sursa: „lentila plutitoare“

Cercetătorii sovietici ai subsolului au descoperit în Kazahstanul de nord un bazin subteran ce le-a atras atenția prin structura și compoziția sa, prezentând în același timp unele perspective de exploatare. Hidrogeologii au determinat limitele, volumul și cantitatea de apă a bazinului, executând forări de mii de metri, făcând sute de analize, efectuând mii de ore de pompări experimentale.

Încă de la începutul prospecțiunilor, specialiștii au fost frapați de un fenomen interesant. Dedesubtul unui strat gros de apă dulce, s-a evidențiat existența unui alt strat de apă, de data aceasta sărată. Cele două straturi erau bine delimitate, bazinul de apă dulce plutind deasupra celui de apă sărată, fără a se amesteca între ele.

Cercetătorii au mai constatat o altă particularitate a mării subterane: spre deosebire de cea sărată, apa dulce — sau, cum i se mai spune, „lentila plutitoare“ — „curge“, se găsește în permanentă mișcare. Rezervele sale sînt completate mereu de afluențe laterale de apă sărată, diluată de precipitațiile atmosferice. La rindul său, acest bazin se descarcă printr-o multitudine de izvoare în văile riurilor, aflindu-se într-un permanent echilibru hidrogeologic și salin.

Interesanta structură recent descoperită se întinde pe o suprafață de sute de kilometri pătrați, conținând rezerve de apă apreciate la 263 milioane metri cubi. Consumul posibil, fără ca rezervele fundamentale să fie afectate, este de 150-200 litri pe secundă.

Deasupra părții centrale a bazinului subteran a început construcția unei conducte de apă, lungă de 14 kilometri, care va fi dată curînd în exploatare.

A. N.

Din capriciile acestei ierni: în timp ce în unele localități din regiunea bavareză a R. F. Germane, datorită ninsorii abundente, cetățenii au ajuns să circule pe acoperișuri (fotografia 1), locuitorii din Shrewsbury (Anglia) au trebuit să construiască la repezeală niște podețe (fotografia 2), orașul fiind inundat în urma revărsării riului Secern după câteva zile de ploi torențiale.

Aplauzele la scenă deschisă cu care artistul popularului Nicolae Herlea este aclamat de spectatori din sala Operei Metropolitan din New York reflectă marele succes obținut de baritonul român în actuala stagiune a renumitei opere newyorkeze. Fotografia ni-l înfățișează în rolul lui Tonio din opera „Paiate“ de Leoncavallo.

Aspect din expoziția, cuprinzînd lucrări ale artiștilor plastici romîni Brăduț Covaliu și Ion Vlad, deschisă în palatul Zappion din Atena.

Teroarea „undeii de șoc“

Întîmplarea pare de domeniul anecdoticii: în Australia o ciurdă de catiri a fost proiectată la pămînt, cu burta în sus, de un avion Mirage III. Este citat de asemenea cazul unui țăran al cărui cuptor s-a dărîmat la trecerea unui avion de vînătoare cu reacție (cuptorul a fost reconstruit pe spezele armatei).

De la un timp au loc accidente incredibile și vinovatul nu poate fi judecat. Fără identitate civilă, invizibil, el face mereu victime. Jurisprudența este neputincioasă, pentru că nu există nici un cod de lege care să condamne delinquentul: unda de șoc. Astăzi, o dată cu dezvoltarea traficului cu avioane cu reacție, în țările occidentale s-a ivit necesitatea imperioasă ca navigația aeriană să fie reglementată. Altfel locuitorii din jurul aerodromurilor sau din orașele traversate de reactoare riscă să-și distrugă sănătatea. O bătălie juridică, destul de timidă de altfel, s-a și angajat. Deocamdată specialiștii din Anglia, Franța, S.U.A. etc. adună dovezi împotriva acestei agresiuni sonore.

La centrul de încercări al companiei franceze Nord Aviation, de pildă, doctorul Tomatis a descoperit un nou tip de defecțiune

a auzului. Muncitorii care lucrează aici nu mai aud decît de la un anumit nivel sonor în sus. La rîndul său un specialist englez, M. Bragg, a constatat că zgomotul produs de un jet corespunde unei energii de 10.000 Wați. Or, este cunoscut că energia acustică dezvoltată de un post de radio obișnuit nu depășește un Watt. Cercetările au mers pînă acolo încît s-a luat un oraș cobai. Timp de șase luni, Oklahoma City (S.U.A.), oraș cu 600.000 de locuitori, a fost supus unui adevărat bombardament supersonic. Rezultat: 2.170 de plîngeri înregistrate oficial (dintre care 1.732 nefondate) determinate de faptul că din pricina undei de șoc au crăpat zidurile caselor și au fost sparte geamurile de la ferestre...

Reporterii afirmă însă că aproape 20% din locuitorii orașului au luat atitudine împotriva zgomotelor distrugătoare.

De asemenea, după cum relatează revista vest-germană „Bunte Illustrierte“, și locuitorii din Schortens (R.F.G.) protestează vehement împotriva zborurilor avioanelor de vînătoare cu reacție de tip Starfighter ce decolează de la baza militară din apropierea orașului și care le fac viața imposibilă.

„Nu mai suportăm zgomotul“, „Nu mai avem somn“, „Nu ne mai putem concentra la munca noastră“, „Copiii noștri suferă“ — iată plîngerile locuitorilor din Schortens care se fac adesea auzite în adunări cetățenești sau sînt scrise în proteste adresate autorităților federale.

Ce se va întîmpla în viitor? Constructorii de avioane se ascund de pe acum în dosul cifrelor. Ei afirmă că pentru a sparge un timpan presiunea sonoră trebuie să atingă 286 g pe cm², iar ca plămîinii să explodeze — 428 g. Dar presiunea pe care o provoacă, de exemplu, un avion „Concorde“, nu depășește 2,7 g pe cm²...

Cert este un singur lucru: nimeni nu este dispus să aștepte să se ia măsuri pînă cînd într-adevăr timpanul va fi în pericol să crape. Agresiunea sonoră trebuie cu orice chip evitată și dezvoltarea navigației aeriene cu avioane reactive va trebui să țină seama de acest element. Altfel se vor perpetua situații ca aceea din Nisa. Aici s-a constatat că de cînd pe aerodromul orașului aterizează avioane cu reacție Boeing și Caravelle, farmaciile din împrejurimi vînd de șapte ori mai multe somnifere și calmante, dar mai ales că locuințele construite în ultima vreme în perimetrul aeroportului rămîn neocupate.

I. CORIBAN

În preajma aeroportului Orly din Paris.

ATENȚIUNE CITITORII

Numărul viitor al revistei noastre va apărea joi, 31 decembrie 1964.

Fabrica
de încălțăminte
„Banatul”
produce încălțăminte
pentru bărbați și copii

MARCA Durabil TIMIȘOARA

**ELEGANT
DURABIL
IEFTIN
MODERN**

TALPĂ FLEXIBILĂ

DUROFLEX